

Agencia Națională
pentru Reglementare în Energetică a Republicii Moldova
Национальное Агентство По Регулированию в Энергетике Республики Молдова
str. Columna, nr. 90, MD-2012 Chișinău, Tel. 022 852 901 Fax: 022 852 900,
<http://www.anre.md>, anre@anre.md

Nr. 343 din 04.05.2015

**Președintelui Parlamentului
Republicii Moldova
Domnului Andrian CANDU**

Prin prezenta, Vă expediem Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2014.

Anexă: Raportul privind activitatea ANRE (85 file)

**Cu respect,
Sergiu CIOBANU
Director
Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică**

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	952
"06" 05	2015
Ora	

R A P O R T

privind activitatea

Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

în anul 2014

Introducere	2
1. Evoluția sectoarelor reglementate de către ANRE.....	5
1.1. Sectorul energiei electrice	5
1.2. Producerea energiei electrice din surse regenerabile de energie (SRE)	10
1.3. Alimentarea cu energie termică	13
1.4. Sectorul gazelor naturale	20
1.5. Sectorul de alimentare cu apă și canalizare	25
1.6. Piața produselor petroliere	28
2. Activitatea normativă	36
3. Transparența în procesul decizional.....	40
3.1. Activități planificate a fi realizate în anul 2015	42
4. Calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice	43
4.1. Continuitatea alimentării cu energie electrică a consumatorilor	44
4.2. Indicatorii garantați de continuitate în alimentarea cu energie electrică	50
4.3. Calitatea energiei electrice furnizate.	52
4.4. Relațiile dintre operatorii rețelelor de distribuție și consumatorii finali de energie electrică.....	54
4.5. Calitatea serviciilor de transport a energiei electrice	56
5. Protecția consumatorilor.....	57
6. Reglementarea tarifară promovată de ANRE	63
6.1. Activitățile de actualizare și aprobare a tarifelor.....	64
6.2. Coordonatele activității ANRE în domeniul reglementării tarifare în anul 2015..	65
7. Activitatea de licențiere	68
7.1. Eliberarea licențelor pe piața produselor petroliere	68
7.2. Eliberarea licențelor în sectoarele energiei electrice și gazelor naturale	70
8. Activitatea de monitorizare.....	72
9. Cooperarea Internațională	76
Anexe.....	78

Introducere

Pe parcursul anului 2014, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a desfășurat activitatea sa în conformitate cu Planul de activitate, în baza prevederilor Legii cu privire la energetică nr. 1525 din 19.02.1998, Legii cu privire la energia electrică nr. 124 din 23.12.2009, Legii cu privire la gazele naturale nr. 123 din 23.12.2009, Legii cu privire la piața produselor petroliere nr. 461 din 2001, Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 12.12.2013, Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92 din 29.05.2014, ale altor acte legislative.

Principalele obiective în perioada de referință au fost:

- a) transpunerea cadrului de reglementare al Uniunii Europene, în contextul deschiderii piețelor de energie electrică și gaze naturale pentru consumatorii finali;
- b) elaborarea și ajustarea cadrului de reglementare pentru crearea condițiilor necesare liberalizării pieței energiei electrice și a pieței gazelor naturale;
- c) îmbunătățirea nivelului de calitate a serviciilor prestate de către titularii de licențe;
- d) asigurarea protecției drepturilor legitime ale consumatorilor finali, precum și optimizarea activității economico-financiare a titularilor de licență;
- e) elaborarea actelor de reglementare necesare funcționării domeniului serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și a sectorului termoelectric.

Întru îndeplinirea acestor obiective și pentru implementarea principiilor separării funcționale și juridice a activității de distribuție de cea de furnizare a gazelor naturale și energiei electrice, ANRE a elaborat și aprobat acte normative orientate spre reglementarea activităților desfășurate în sectoarele reglementate.

Astfel, în această perioadă, Consiliul de administrație al ANRE, aplicând cerințele legale privind asigurarea transparenței în procesul decizional, a aprobat un set de hotărâri cu impact atât asupra titularilor de licență, cât și asupra consumatorilor finali din sectoarele energetice și cel de alimentare cu apă și de canalizare.

În acest sens, a fost aprobată Metodologia de calculare și aplicare a tarifelor reglementate la gazele naturale, care va permite aprobarea tarifelor pentru transportul, distribuția și furnizarea gazelor naturale, în funcție de cheltuielile

minime, justificate și necesare titularilor de licențe care desfășoară activități pe piața gazelor naturale. Au fost aprobate modificări și completări la Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea gazelor naturale care au ca scop concretizarea drepturilor și obligațiilor operatorului de rețea și a furnizorului de gaze naturale la tarife reglementate, care ar permite soluționarea adecvată și în termeni restrânși a problemelor consumatorilor finali, inclusiv în procesul de racordare a instalațiilor de utilizare la rețeaua de gaze naturale.

A fost aprobat Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului de gaze naturale de către consumatorii finali, care stabilește drepturile și obligațiile părților implicate în procesul de schimbare a furnizorului de gaze naturale, condițiile și termenele aferente acestui proces, și se aplică, în special, consumatorilor finali de gaze naturale, furnizorilor de gaze naturale, operatorilor rețelelor de distribuție și operatorului rețelei de transport. Prevederile Regulamentului nu se aplică în cazul stabilirii furnizorului de ultima opțiune, care va furniza gaze naturale consumatorilor finali în temeiul hotărârilor aprobate de către ANRE.

În scopul implementării prevederilor Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, a fost aprobată Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate. Metodologia este destinată determinării tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă potabilă, apă tehnologică, canalizare și epurare a apelor uzate. Aplicarea Metodologiei va avea ca efect furnizarea fiabilă și continuă consumatorilor a serviciilor publice de alimentare cu apă tehnologică și/sau apă potabilă, crearea pentru serviciul public de canalizare și epurare a apelor uzate a condițiilor de siguranță în procesul de utilizare a obiectelor sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare, suportarea de către consumatori doar a cheltuielilor justificate, minim necesare operatorului pentru captarea, pomparea, tratarea, filtrarea, transportul, distribuția și furnizarea apei, colectarea, transportul și epurarea apelor uzate, desfășurarea activităților reglementate la maximă eficiență, ce ar oferi operatorului posibilitatea de a recupera cheltuielile sale justificate, necesare pentru desfășurarea activității reglementate și recuperarea mijloacelor financiare investite în dezvoltarea, renovarea și reconstrucția sistemului public de alimentare cu apă și de canalizare și obținerea unei rentabilități rezonabile și, respectiv, asigurarea transparenței în procesul de reglementare a tarifelor.

Au fost elaborate și alte proiecte de acte de reglementare, inclusiv Regulile pieței energiei electrice, Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, Regulamentul cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă, Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor la serviciile auxiliare furnizate de operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, Regulamentul privind principiile de planificare, de aprobare în scopuri tarifare și de efectuare a investițiilor în sectorul energetic, proiecte care după consultarea publică urmează a fi definitivate și aprobate de către Consiliul de administrație al ANRE.

1. Evoluția sectoarelor reglementate de către ANRE

1.1. Sectorul energiei electrice

Tabelul 1. Volumul procurărilor și livrărilor de energie electrică către consumatori*

Indicii	Unitatea de măsură	2001	2005	2010	2012	2013	2014	Modificări			
								2013/2012		2014/2013	
								Suma	%	Suma	%
1. Cantitatea de energie electrică procurată - total	mil. kWh	3 194,8	3 359,5	3 835,7	3 966,1	3 959,7	4 034,7	-6,4	-0,2	+75,0	+1,9
	mil. lei	1 161,6	1 180,1	2 905,5	3 761,0	3 903,9	4 265,4	+142,9	+3,8	+361,5	+9,3
2. Prețul mediu de procurare a energiei electrice	bani/kWh	36,36	35,13	75,75	94,83	98,59	105,72	+3,75	+4,0	+7,13	+7,2
3. Cantitatea de energie electrică livrată consumatorilor - total	mil. kWh	2 166,0	2 585,0	3 229,2	3 393,9	3 435,2	3 553,3	+41,3	+1,2	+118,1	+3,4
	mil. lei	1 376,4	1 943,1	4 320,4	5 179,2	5 386,7	5 573,6	+207,5	+4,0	+186,9	+3,5
4. Tariful mediu de livrare a energiei electrice (fără TVA)	bani/kWh	63,55	75,17	133,80	152,60	156,81	156,86	+4,21	+2,8	+0,05	+0,0

* datele din tabel se referă la operatorii rețelelor de distribuție

După cum rezultă din datele privind dinamica fluxurilor de energie în rețelele electrice de distribuție, pe parcursul anului 2014 cele trei întreprinderi de distribuție, exceptând consumatorii eligibili, au procurat energie electrică în volum de 4 034,7 mil. kWh, cu 1,9 % mai mult decât în anul precedent, dar au livrat consumatorilor cu 3,4 la sută mai mult (3 553,3 mil. kWh) decât în anul 2013. În așa mod, a continuat și chiar s-a accentuat tendința benefică din ultimii ani, caracterizată prin micșorarea cotei consumului tehnologic și a pierderilor comerciale în mediu pentru toți operatorii rețelelor de distribuție a energiei electrice cu 1,2 %, de la 10,7 % în 2013 la 9,5 % în anul 2014.

Tabelul 2. Producția și procurările de energie electrică în perioada 2001-2014

Indicii	2001	2005	2010	2012	2013	2014
Producția de energie electrică (livrat de la liniile electrice de plecare) – total, mil. kWh	1 042,9	999,8	888,1	776,1	747,9	788,1
incl.: CET-1	115,4	128,9	82,0	47,7	53,3	44,0
CET-2	812,6	724,7	665,4	636,4	594,0	616,4
CET-Nord	31,5	55,5	57,1	54,5	49,4	50,1
NHE Costești	72,2	83,8	78,3	33,5	44,6	58,3
alți producători interni	11,2	6,9	5,3	4,0	6,6	19,3
Procurările de energie electrică – total, mil. kWh	3 194,8	3 465,1	3 915,6	4 050,3	4 071,9	4 122,3

incl.: RED Nord	569,7	588,1	651,0	663,9	662,0	689,7
RED Nord-Vest	314,9	287,1	342,4	353,0	355,8	363,3
RED Union Fenosa	2 310,2	2 484,3	2 842,2	2 949,2	2 941,9	2 981,7
consumatori eligibili		105,6	80,0	84,2	112,2	87,6

Datele prezentate denotă creșterea volumului de energie electrică produsă în anul 2014 față de anul precedent cu 40,2 mil. kWh (5,1 la sută), constituind 788,1 mil. kWh. Însă, chiar dacă nivelul înregistrat a depășit nivelul ultimilor doi ani, 2012 și 2013, acesta rămîne a fi cu 100,3 mil. kWh, sau 11,3 % sub nivelul mediu anual de producere a energiei electrice înregistrat în perioada începînd cu anul 2001. De notat că volumul de energie produs în anul 2014 a fost cu 32,3 % mai mic în raport cu volumul maxim produs în anul 2001 (1 042,9 mil. kWh).

În secțiune pe producători, de menționat că în anul 2014 a avut loc majorarea volumelor de energie electrică produsă practic de către toți producătorii de energie electrică, cu excepția a S.A. „CET-1”, care a micșorat volumul de producție cu 9,2 mil. kWh (21,0 %). În același timp, Î.S. „NHE Costești” a sporit producția de energie electrică cu 23,4 % (13,7 mil. kWh), S.A. „CET-2” – cu 3,6 % (22,4 mil. kWh), S.A. „CET-Nord” - cu 1,5 % (0,7 mil. kWh). Creșterea producției de energie electrică la S.A. „CET-2” și Î.S. „NHE Costești” a fost determinantă pentru sporirea producției totale autohtone, totuși, capacitatea de producție la întreprinderile producătoare rămînînd a fi utilizată cu mult sub nivel (a se vedea tabelul 2).

În anul 2014, s-a constatat o sporire semnificativă, de 2,9 ori, în raport cu anul precedent, a cantității de energie electrică produsă și livrată în rețea de alți producători interni, cum ar fi combinatele de producere a zahărului în cadrul surselor proprii de generare, producerea energiei electrice din diferite surse de energie regenerabilă. Astfel, producerea acestui tip de energie în cadrul instalațiilor eoliene, fotovoltaice (energie solară) și din biogaz a crescut cu 64,3 %): de la 1,9 mil. kWh, în anul 2013, la 3,1 mil. kWh, în anul 2014 .

În acest context, este necesar de luat în considerare că volumul de generare a energiei electrice rămîne a fi cu mult sub nivelul consumului, producerea internă (partea dreaptă a Nistrului, exceptînd CTE Moldovenească) acoperind doar 19,1 la sută din necesar, cu o creștere ușoară de 0,8% de anul 2013 , în condițiile în care producția a sporit cu 5,1 %, iar consumul doar cu 2,7%. Situația descrisă denotă elocvent o stare de vulnerabilitate sporită din punct de vedere al diversificării

resurselor sectorului electroenergetic național, care persistă pe parcursul unei perioade mai îndelungate de timp.

Tabelul 3. Livrările de energie electrică în perioada 2001-2014

Indicii	2001	2005	2010	2012	2013	2014
Livrat util consumatorilor (consumul de energie electrică) – total, mil. kWh	2 166,0	2 695,1	3 311,6	3 479,9	3 551,4	3 645,9
incl.: RED Nord	391,0	483,2	564,7	581,3	579,7	613,7
RED Nord-Vest	181,0	220,3	288,6	302,1	305,2	313,5
RED Union Fenosa	1 594,0	1 881,6	2 375,9	2 510,5	2 550,3	2 626,1
consumatori eligibili	-	101,6	77,4	81,8	109,0	85,2
alți consumatori	-	8,4	5,0	4,2	7,2	7,4

Conform datelor despre activitatea întreprinderilor din sector, în anul 2014 volumul consumului de energie electrică a constituit 3 645,9 mil. kWh, cu 94,5 mil. kWh mai mult decât în anul precedent, creștere puțin mai accentuată decât cea din anii 2012 și 2013. Creșterea consumului de energie electrică cu circa 2,7 la sută în anul 2014 denotă un trend ascendent, începând cu anul 2000 și care este caracteristic pentru întreaga perioadă de timp de până în prezent, cu excepția anului 2009.

Modificarea consumului de energie a variat în funcție de zonele deservite de operatorii rețelelor de distribuție a energiei electrice. Cea mai semnificativă majorare a consumului de energie, de 5,9 %, a fost înregistrată în zona deservită de S.A. „RED Nord” (în valoare absolută - 33,9 mil. kWh). Totodată, în zonele deservite de I.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. și S.A. „RED Nord–Vest” au fost atestate creșteri relativ mai mici, cu 3,0 și 2,7 %, or, în cazul acestora, în valoare absolută, majorarea a fost de 75,9 mil. kWh și, corespunzător, 8,3 mil. kWh. În același timp, contrar tendinței de creștere a consumului, unicul consumator eligibil, S.A. „Ciment” din Rezina și-a diminuat consumul de energie cu 21,8 % (23,7 mil. kWh).

Tabelul 4. Structura livrărilor de energie electrică pe categorii de consumatori

Categoriile de consumatori	2012		2013		2014		2013 / 2012			2014 / 2013		
	mil. kWh	%	mil. kWh	%	mil. kWh	%	mil. kWh	%	p. p.	mil. kWh	%	p. p.
Consumul de energie electrică (livrat util consumatorilor), total	3 479,9	100,0	3 551,4	100,0	3645,9	100,0	+71,5	+2,1	0,0	+94,5	+2,7	0,0
incl.: gospodării casnice	1 574,9	45,3	1 605,2	45,2	1656,2	45,4	+30,3	+2,1	-0,1	+51,0	+3,2	+0,2
din care: urbane	877,4	25,2	876,4	24,7	887,3	24,3	-1,0	-0,1	-0,5	+10,9	+1,2	-0,4
rurale	697,5	20,1	728,8	20,5	768,9	21,1	+31,1	+4,5	+0,4	+40,1	+5,5	+0,6
consumatori noncasnici	1 905,0	54,7	1 946,2	54,8	1989,7	54,6	+41,2	+2,2	+0,1	+43,5	+2,2	-0,2

Sporirea consumului de energie în anul 2014 în raport cu anul precedent în mediu cu 2,7 la sută este diferită pentru consumatorii casnici și cei noncasnici. Prima categorie de consumatori a sporit consumul cu 3,2 %, iar a doua - cu 2,2 %. Cu referință la gospodăriile casnice, de relevat că cele din mediul urban au majorat consumul cu 1,2 %, în timp ce consumul gospodăriilor casnice rurale a sporit mult mai semnificativ - cu 5,5 la sută. Urmare a acestor modificări pe categorii de consumatori, ponderea în consumul de energie electrică a consumatorilor casnici față de anul anterior a sporit cu 0,2 %, iar al celor noncasnici s-a diminuat corespunzător cu 0,2%, constituind în 2014 pe categoriile nominalizate 45,4 % și, respectiv, 54,6 %. În același timp, a avut loc diminuarea ponderii consumatorilor casnici urbani cu 0,4%, de la 24,7 % la 24,3 %, din contul creșterii cu 0,6% a ponderii consumului gospodăriilor casnice din mediu rural, de la 20,5 % până la 21,1 %.

Tabelul 5. Consumul tehnologic și pierderile de energie în rețelele electrice de distribuție

Operatorii rețelelor electrice de distribuție	Consumul tehnologic și pierderile efective (în % față de energia electrică la punctele de ieșire din rețelele de transport)								
	2001	2005	2010	2011	2012	2013		2014	
RED Nord	28,4	14,39	10,43	9,89	9,89	9,83	10,50*	8,53	9,20*
RED Nord-Vest	39,9	20,07	12,98	12,39	11,90	11,70	12,01*	11,30	11,58*
RED Union Fenosa	28,0	21,44	13,68	13,11	12,39	10,75	10,86*	9,45	9,54*

* în % față de energia electrică intrată în rețelele de distribuție

Cu referință la tendința benefică din ultimii ani de micșorare a cotei consumului tehnologic și a pierderilor comerciale, de notat că relevanța acesteia este valabilă implicit și în secțiune pe fiecare operator al rețelei de distribuție. Cele mai semnificative diminuări ale acestui parametru atât în valoare absolută, cât și relativă

au avut loc, ca și în perioada anuală anterioară, la Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. - cu 33,0 mil. kWh, sau cu 13,5 %. Concomitent, reducerea consumului tehnologic și a pierderilor comerciale ale „RED Nord” S.A. a constituit 9,5 % (6,0 mil. kWh), iar ale „RED Nord-Vest” S.A. – 1,2 % (0,5 mil. kWh), în așa mod toate întreprinderile de distribuție încadrându-se în limitele prestabilite de pierderi admise pentru anul de referință de către ANRE.

1.2. Producerea energiei electrice din surse regenerabile de energie (SRE)

În conformitate cu prevederile Legii energiei regenerabile nr. 160 din 12.07.2007, Agenția aprobă tarifele pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie, calculate de către producători în baza metodologiilor aprobate în prealabil.

Astfel, în anul 2014 au fost aprobate tarife pentru energia electrică produsă din surse regenerabile pentru 6 producători noi: S.R.L. „G & G Solar 1”; Î.C.S. „Covoare Lux” S.R.L; Î.M. „Sudzucker Moldova” G.Ț. „Duca Vitalie Mihail”; S.R.L. „Sadisal Auto”, S.R.L. „Auto-Mar”.

Totodată, la data de 18.11.2014, Agenția a aprobat un nou tarif pentru energia electrică produsă de instalația de producere ce aparține S.R.L. „Tasotilex”, urmare a majorării de către investitor a capacității instalației de producere existente.

Toate centralele electrice, ce aparțin producătorilor de energie electrică, pentru care au fost aprobate tarife în anul 2014, sunt racordate la rețelele electrice de distribuție, cu excepția centralei electrice ce aparține Î.C.S. „Covoare Lux” S.R.L., care este racordată la rețeaua electrică de transport ce aparține Î.S. „Moldelectrica”.

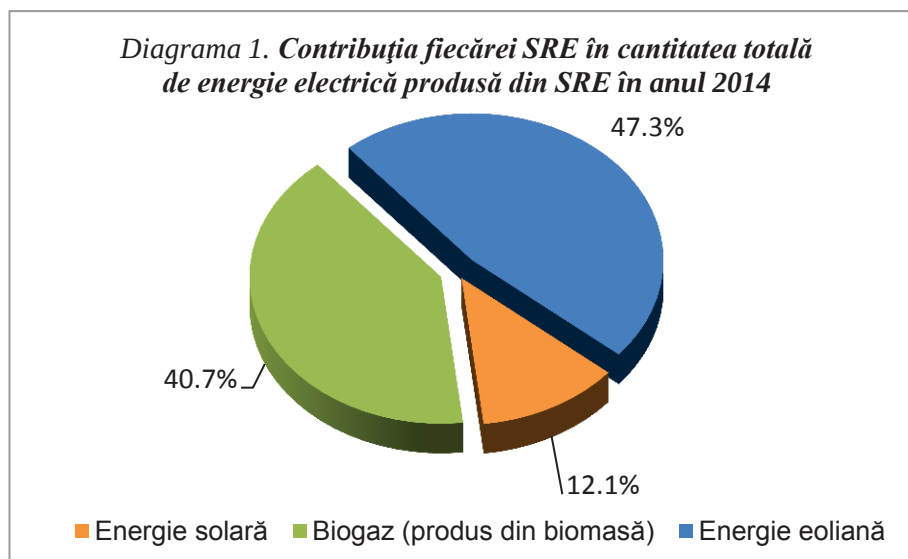
Totodată, pe parcursul anului 2014, au fost emise în total 70 de garanții de origine, pentru o cantitate totală de energie electrică produsă din surse regenerabile de 3,1 GWh. Cantitatea respectivă de energie electrică este în creștere față de anul 2013 cu aprox. 64%, an pe parcursul căruia a fost livrată în rețelele electrice o cantitate totală de energie electrică din surse regenerabile de 1,9 GWh (în conformitate cu informația prezentată în garanțiile de origine, emise de operatorii de rețea pe parcursul anilor respectivi).

Tarifele aprobate pentru producătorii existenți, capacitatea instalată a centralelor electrice, tipul surselor utilizate și cantitățile de energie electrică, produsă din SRE în anul 2014, care au fost livrate în rețelele electrice și pentru care au fost eliberate garanții de origine sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 6. Producerea energiei electrice din surse regenerabile în anii 2013-2014

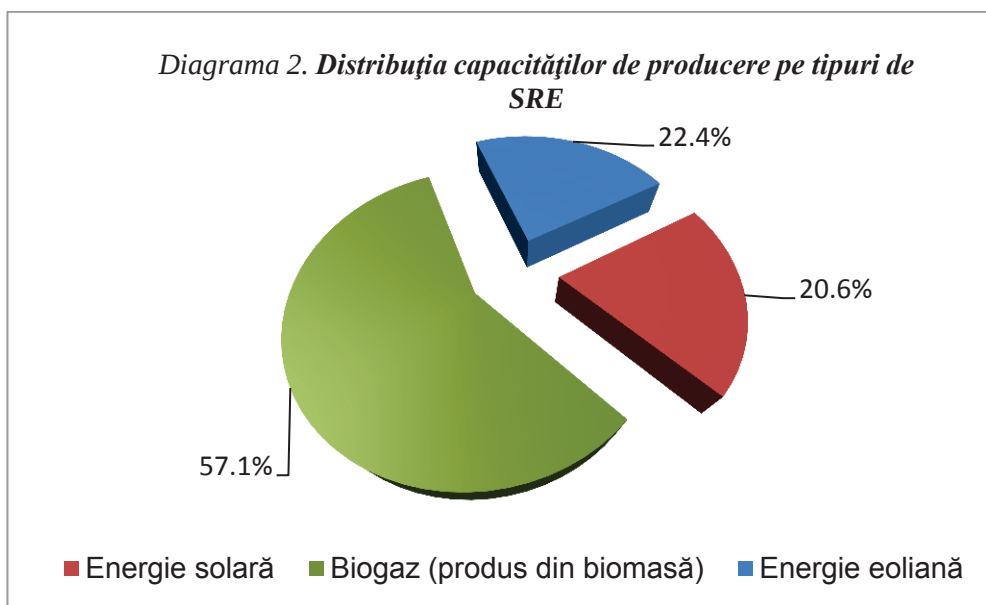
Denumire Producător	Tip SRE	Capacitate, kW	Tarif aprobat, MDL/kWh	Nr. de garanții de origine emise de operatorul de rețea		Total energie electrică produsă și livrată în rețele electrice, mii kWh	
				2013	2014	2013	2014
G.Ț. "Morari V.I."	Biogaz	85	1.73	11	12	324.4	318.6
S.R.L. "Solotrans Agro"	Energie solară	95	1.92	10	12	89.9	99.9
S.R.L. "Elteprod"	Eoliană	1100	1.24	9	12	979.8	1 481.2
S.R.L. "Tevaz Grup"	Biogaz	320	1.73	7	12	502.5	956.8
S.R.L. "G&G Solar 1"	Energie solară	333	1.90	0	9	-	260.1
S.R.L. "Tasotilex"	Energie solară	18	1.88	10	12	11.3	17.65
G.Ț. "Duca Vitalie Mihail"	Energie solară	20	1.88	0	1	-	0.14
Total		1971		47	70	1 907.9	3 134.5

Energia electrică produsă din energie eoliană deține cea mai mare pondere în cantitatea totală de energie electrică, produsă din SRE în anul 2014 (47,3% din cantitatea totală de energie electrică) urmată de energia electrică produsă din biogaz (40,7%) și, respectiv, energia electrică produsă din energie solară (12,1%; a se vedea diagrama 1).

În sectorul energiei regenerabile, în total, pînă la finele anului 2014, Agenția a aprobat tarife pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de centralele electrice exploatate de 11 producători, cu o capacitate totală cumulată de 4,9 MW.

Structura capacităților de producere pentru care au fost aprobate tarife de către Agenție, pe tipuri de surse regenerabile de energie este prezentată în diagrama 2.

1.3. Alimentarea cu energie termică

Conform Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92 din 29.05.2014 (*Monitorul Oficial nr.178-184/415 din 11.07.2014*), ANRE are următoarele atribuții:

- a) elaborarea și aprobarea metodologiilor de calcul, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru producerea energiei termice, pentru serviciul de distribuție a acesteia, pentru furnizarea energiei termice, precum și pentru energia termică livrată consumatorilor, inclusiv pentru apa caldă menajeră;
- b) aprobarea tarifelor reglementate pentru producerea energiei termice, pentru serviciul de distribuție a acesteia, pentru furnizarea energiei termice, pentru energia termică livrată consumatorilor de către unitățile termoelectrice, precum și pentru apa caldă menajeră, calculate în conformitate cu metodologiile aprobate;
- c) eliberarea pentru unitățile termoelectrice, în conformitate cu procedura și cu cerințele stabilite prin lege, a licențelor pentru producerea energiei termice, pentru distribuția energiei termice și pentru furnizarea energiei termice;
- d) modificarea, suspendarea și retragerea licențelor eliberate unităților termoelectrice;
- e) monitorizarea corectitudinii aplicării, de către titularii de licențe, a tarifelor reglementate;
- f) monitorizarea și controlul, în modul și în limitele stabilite de lege, a respectării de către titularii de licențe a condițiilor de desfășurare a activităților licențiate și a prevederilor legii respective, inclusiv a celor privind drepturile consumatorilor și calitatea serviciilor prestate;
- g) supravegherea respectării de către titularii de licențe a principiului costurilor minime necesare și justificate la calculul și aprobarea tarifelor pentru activitățile reglementate;
- h) supravegherea, promovarea, asigurarea transparenței și monitorizării competitivității sectorului termoelectric;
- i) aplicarea principiului procurării prioritare a energiei termice produse de centralele electrice de termoficare, de centralele de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și de centralele termice de producere a energiei termice din surse regenerabile, în condițiile legii;

- j) stabilirea, respectarea confidențialității informațiilor de ordin economic și tehnic privind funcționarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică, care urmează să fie date publicității de către titularii de licențe;
- k) pentru monitorizarea separării efective a conturilor titularilor de licențe și pentru garantarea lipsei de subvenții încrucișate între activitățile de producere, de distribuție și de furnizare a energiei termice, stabilește metodele de ținere a contabilității în sectorul termoeenergetic, în conformitate cu standardele naționale de contabilitate, cu cerințele privind rapoartele contabile, cu cerințele privind reevaluarea mijloacelor fixe în scopuri tarifare, precum și un sistem de informații în baza cărora titularii de licențe prezintă rapoarte la Agenție;
- l) elaborarea și aprobarea regulamentului privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate de către titularii de licențe în activitatea lor, pentru a asigura respectarea de către aceștia a principiului desfășurării activităților licențiate cu cheltuieli minime și cu o eficiență maximă;
- m) supravegherea activităților comerciale ale titularilor de licențe, precum și calitatea serviciilor prestate de către aceștia;
- n) stabilirea termenelor, condițiilor și tarifelor de racordare a centralelor termice, a centralelor electrice de termoficare, a centralelor de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare de înaltă eficiență și a centralelor termice de producere a energiei termice din surse regenerabile la rețeaua termică pentru a garanta obiectivitatea, transparența și caracterul nediscriminatoriu al acestora;
- o) asigurarea protecției drepturilor și a intereselor legale ale consumatorilor, examinarea și soluționarea, în limitele competenței, a petițiilor consumatorilor, examinează și soluționează, în procedură extrajudiciară, neînțelegerile apărute între consumatori și unitățile termoeenergetice legate de contractare și racordarea la rețeaua termică.

În scopul executării atribuțiilor stabilite prin Lege, ANRE a elaborat și aprobat prin Hotărîrea nr. 742 din 18.12.2014, Metodologia de determinare a valorilor normative a pierderilor de energie termică, de agent termic și a valorilor indicilor normativi de funcționare a rețelelor termice cu apă (*Monitorul Oficial nr.33-38/259 din 13.02.2015*). Scopul și domeniul de aplicare a Metodologiei este elaborarea caracteristicilor energetice normative cu determinarea indicilor

normativi de funcționare a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică de către toate unitățile termoelectrice.

În Metodologie sunt stabilite modalitățile și ordinea elaborării valorilor normative ale indicilor de funcționare a rețelelor termice cu apă ale sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică.

Utilizarea Metodologiei asigură abordarea unificată la determinarea valorilor cheltuielilor de exploatare, tehnic motivate, a pierderilor de agent termic și de energie termică, a consumului de energie electrică pentru transportul energiei termice și altor indici de exploatare.

Serviciile publice de alimentare cu energie termică prin sistemele centralizate pe parcursul anului 2014 au fost asigurate de către 12 operatori (cu doi mai puțini ca în anul precedent), care desfășoară activitățile de prestare a serviciilor nominalizate în municipii și orașe, tarifele cărora sunt reglementate de către ANRE.

De menționat că prin deciziile fondatorilor Î.M. „Rețelele Termice Ștefan Vodă” și-a stopat activitatea, iar Î.M. „Rețelele Termice Călărași” a fuzionat cu Î.M. „Gospodăria Comunal-Locativă” din or. Călărași, din care cauză în anul 2014 a efectuat livrări doar în I trimestru.

Tabelul 7. Evoluția balanței termoelectrice în anii 2011-2014

Denumirea întreprinderilor	Energia termică livrată în rețea, mii Gcal			Pierderi de energie termică, mii Gcal			Livrat util consumatorilor finali, mii Gcal			Pondere în totalul de livrări, %		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
S.A. "CET-Nord"	213,3	183,1	189,9	49,1	35,1	40,8	164,2	148,0	149,1	10,3	10,4	10,5
S.A. "Termocom"	1717,7	1577,2	1573,1	359,2	358,9	350,9	1358,5	1218,3	1222,2	85,4	85,8	85,9
I.M. "Termogaz" (mun. Balti)	12,8	10,9	11,0	1,3	1,1	1,1	11,5	9,8	9,9	0,7	0,7	0,7
S.A. "Comgaz Plus" (or. Ungheni)	10,9	8,0	8,0	2,3	1,1	1,2	8,6	6,9	6,8	0,5	0,5	0,5
I.M. "Rețelele Termice Calarasi"	6,2	4,1	1,3	2,0	1,3	0,3	4,2	2,8	1,0	0,3	0,2	0,1
I.M. "Servicii Publice Cimisliu"	0,9	0,7	0,9	0,1	0,0	0,0	0,8	0,7	0,9	0,1	0,1	0,1
I.M. "Rețelele Termice" mun. Comrat	6,6	6,0	5,8	0,2	0,2	0,2	6,4	5,8	5,6	0,4	0,4	0,4
I.M. "Antermo" Anenii Noi	2,0	1,5	1,0	0,2	0,1	0,1	1,8	1,4	0,9	0,1	0,1	0,1
I.M. "Rețelele Termice Ștefan Vodă"	1,2	1,0	0,7	0,1	0,1	0,1	1,1	0,8	0,6	0,1	0,1	0,0
S.A. "Rețelele Termice Cahul"	5,1	0,7	0,7	0,2	0,0	0,0	4,9	0,7	0,7	0,3	0,0	0,1
I.M. "Rețele Termice Glodeni"	2,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	1,9	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
I.M. "Rețelele Termice"	1,3	0,4	0,0	0,4	0,2	0,0	0,9	0,3	0,0	0,1	0,0	0,0

Criuleni"												
S.A. "Apă-Canal Chişinău"	26,8	23,7	23,7	3,1	2,5	2,3	23,7	21,2	21,4	1,5	1,5	1,5
Î.M. "Centrale şi Reţele Termice" Orhei	2,2	3,9	3,4	0,1	0,2	0,2	2,1	3,8	3,2	0,1	0,3	0,2
Total pe întreprinderile reglementate	2009,3	1821,3	1819,6	418,6	400,9	397,2	1590,7	1420,4	1422,4	100	100	100

Notă. Energia termică livrată în reţea include producerea energiei termice de către centralele termice proprii şi energia termică procurată de la CET-uri în volum de 1 318,4 mii Gcal în anul 2012, 1 214,1 mii Gcal în anul 2013 şi 1 213,1 mii Gcal în anul 2014.

Volumul total al energiei termice procurate de la CET-uri şi produse de către centralele termice proprii ale întreprinderilor reglementate din sectorul termoelectric (fără consumul tehnologic şi consumul propriu) în anul 2014 a constituit 1 819,6 mii Gcal şi s-a redus, comparativ cu anul precedent, cu 1,7 mii Gcal, sau cu 0,1 %, totodată, micşorându-se şi faţă de anul 2012 cu 189,7 mii Gcal (9,4 %).

Consumul tehnologic şi pierderile efective de energie termică în anul 2014 au constituit 397,2 mii Gcal, ce reprezintă 21,8 la sută din volumul energiei termice intrate în reţea, fiind diminuate cu 3,7 mii Gcal comparativ cu anul 2013. Reducerea pierderilor de energie termică cu 8,0 mii Gcal comparativ cu anul 2013 de către S.A. „Termocom” urmare a înlocuirii reţelelor de energie termică cu ţevi preizolate şi înlăturarea izolaţiei defectuoase pe tronsoane a avut un impact determinant asupra diminuării pierderilor în total pe sector.

De asemenea, operatorii de energie termică Î.M. „Termogaz” (mun. Bălţi) au redus pierderile cu 0,3 %, Î.M. „Antermo” – cu 2,5 %. şi S.A. „Apă-Canal Chişinău” – cu 0,9 %. Alţi operatori, însă, au admis majorări ale pierderilor energiei termice. Astfel, la Î.M. „Servicii Publice Cimişlia” pierderile au crescut cu 3,2%, la Î.M. „Reţele termice” mun. Comrat – cu 0,3 %, la S.A. „Comgaz Plus” (or. Ungheni) – cu 1,2 %, la S.A. „CET-Nord” - cu 2,3%. Această evoluţie a fost cauzată de starea precară a reţelelor termice, diminuarea livrărilor către consumatori, creşterea de scurgeri ale agentului termic în urma avariilor, etc.

Tabelul 8. *Dinamica livrărilor de energie termică pentru perioada 2011-2014*

Denumirea întreprinderilor	Livrat util consumatorilor, mii Gcal				Modificări, %		
	2011	2012	2013	2014	2012/ 2011	2013/ 2012	2014/ 2013
S.A. "CET-Nord"	173,85	164,23	148,02	149,09	-5,5	-9,9	0,7
S.A. "Termocom"	1 415,69	1 358,53	1 218,29	1 222,21	-4,0	-10,3	0,3
I.M. "Termogaz" (mun. Balti)	11,45	11,54	9,77	9,93	0,8	-15,4	1,6
S.A. "Comgaz Plus" (or. Ungheni)	12,11	8,61	6,93	6,79	-28,9	-19,5	-2,0
I.M. "Rețelele Termice Calarasi"	5,37	4,21	2,82	0,99	-21,5	-33,1	-65,0
I.M. "Servicii Publice Cimislia"	1,07	0,83	0,72	0,89	-22,5	-12,9	23,4
I.M. "Rețelele Termice" mun. Comrat	6,89	6,39	5,78	5,63	-7,2	-9,5	-2,7
I.M. "Antermo" Anenii Noi	2,12	1,78	1,35	0,92	-16,0	-24,0	-32,0
I.M. "Rețelele Termice Stefan Voda"	1,22	1,06	0,82	0,58	-13,2	-22,8	-28,9
S.A. "Rețelele Termice Cahul"	7,25	4,90	0,67	0,71	-32,4	-86,4	6,7
I.M. "Rețele Termice Glodeni"	3,08	1,88	0,00	0,00	-38,9	-100,0	
I.M. "Rețelele Termice Criuleni"	1,69	0,92	0,26	0,00	-45,3	-72,3	-100,0
S.A. "Apă-Canal Chișinău"	24,78	23,69	21,22	21,44	-4,4	-10,4	1,0
Î.M. "Centrale și Rețele Termice" Orhei	6,30	2,11	3,75	3,22	-66,5	77,9	-14,1
Total pe întreprinderile reglementate	1 672,9	1 590,7	1 420,4	1 422,4	-4,9	-10,7	0,1

În anul 2014, consumatorilor le-a fost livrată energie termică în cantitate de 1 422,4 mii Gcal, aceasta fiind în creștere cu 2,0 mii Gcal (0,1 %), comparativ cu anul precedent. Concomitent, S.A. „Termocom” a reușit să depășească tendința de micșorare a livrărilor în ultimii ani și a livrat în anul 2014 cu 3,92 mii Gcal (0,3 %) mai mult față de anul 2013, perioada când livrările au fost diminuate cu 10,3 %. De asemenea, S.A. „CET-Nord” a sporit livrările de energie termică cu 1,1 mii Gcal (0,7 %), S.A. „Apă-Canal Chișinău” - cu 0,2 mii Gcal (1,0 %), Î.M. „Servicii Publice Cimișlia” - cu 0,17 mii Gcal (23,4 %) și S.A. „Rețelele Termice Cahul” - cu 0,04 mii Gcal (6,7 %).

Totodată, reducerea volumelor energiei termice livrate consumatorilor de către S.A. „Comgaz-Plus” cu 2,0 %, Î.M. „Antermo” - cu 32,0 %, Î.M. „Rețelele Termice Ștefan-Vodă” - cu 28,9 % și Î.M. „Rețelele Termice Orhei” - cu 14,1 % au fost cauzate de deconectările de la sistemul centralizat ale instituțiilor bugetare. Pe parcursul anului 2014 livrările de energie termică au fost influențate de lichidarea unor întreprinderi, transmiterea de centrale termice în gestiunea altor operatori ai serviciilor publice de gospodărie comunală, sau în proprietatea autorităților administrației publice locale și instituțiilor publice.

De notat că tarifele medii anuale de livrare a energiei termice pe parcursul anului 2014 pentru consumatorii finali au fost modificate la întreprinderea Î.M. „Rețelele Termice Călărași” de la 1 649 lei/Gcal la 1 519 lei/Gcal, tarif micșorat în anul 2013 și menținut în trimestrul unu al anului 2014, și la Î.M. „Centrale și Rețele Termice” Orhei de la 1 301 lei/Gcal la 1 183 lei/Gcal, tarif aplicat de către primăria or. Orhei. La celelalte întreprinderi, tarifele medii anuale de livrare a energiei termice consumatorilor în anul 2014 au rămas la nivelul anului 2013.

Tabelul 9. Dinamica veniturilor de la livrarea energiei termice consumatorilor, mii lei

Denumirea întreprinderilor	Venituri, mil. lei				Modificări, %		
	2011	2012	2013	2014	2012/ 2011	2013/ 2012	2014/ 2013
S.A. "CET-Nord"	172,6	173,43	156,31	157,44	0,5	-9,9	0,7
S.A. "Termocom"	1 284,3	1 340,8 6	1 202,4 5	1 206,3 2	4,4	-10,3	0,3
I.M. "Termogaz" (mun. Bălți)	11,4	12,58	10,65	10,82	10,6	-15,4	1,6
S.A. "Comgaz Plus" (or. Ungheni)	12,8	11,42	9,19	9,00	-10,7	-19,5	-2,0
I.M. "Rețelele Termice Calarasi"	7,8	7,44	4,65	1,50	-4,6	-37,5	-67,8
I.M. "Servicii Publice Cimislia"	1,4	1,16	1,04	1,28	-14,3	-11,0	23,4
I.M. "Rețelele Termice" mun. Comrat	7,4	8,13	7,36	7,16	10,4	-9,5	-2,7
I.M. "Antermo" Anenii Noi	2,4	2,73	1,99	1,35	14,1	-27,2	-32,0
I.M. "Rețelele Termice Stefan Voda"	1,6	1,47	1,13	0,80	-7,5	-22,8	-28,8
S.A. "Rețelele Termice Cahul"	7,5	6,64	0,91	0,97	-12,0	-86,4	6,7
I.M. "Rețele Termice Glodeni"	3,1	2,46	0,00	0,00	-21,2	-100,0	
I.M. "Rețelele Termice Criuleni"	2,0	1,44	0,46	0,00	-26,2	-68,3	-100
S.A. "Apă-Canal Chișinău"	23,5	25,90	23,19	23,43	10,4	-10,4	1,0
Î.M. "Centrale și Rețele Termice" Orhei	7,2	2,62	4,88	3,81	-63,4	86,1	-21,9
Total pe întreprinderile reglementate	1544,8	1598,3	1424,2	1423,9	3,5	-10,9	-0,02

În anul 2014, nivelul veniturilor obținute din activitatea de livrare a energiei termice prin sisteme centralizate a constituit 1 423,9 mil. lei, cu 0,02 % mai puțin decât anul 2013. Cele mai mari schimbări la acest capitol au fost atestate la S.A. „Termocom” și Î.M. „Rețelele Termice Călărași”. Astfel, S.A. „Termocom” a înregistrat o majorare a veniturilor cu 3,87 mil. lei (0,3 %), iar I.M. „Rețelele Termice Călărași” - o micșorare a veniturilor cu 3,15 mil. lei (de 3,1 ori) drept urmare a micșorării cantităților livrate de energie termică, precum și a tarifelor de livrare a energiei termice. Astfel, în anul 2014 veniturile obținute din energia termică livrată, s-au micșorat neesențial cu 0,32 mil. lei, sau cu 0,02% față de anul 2013.

Tabelul 10. *Livrarea energiei termice pe categorii de consumatori, mii Gcal*

Categorii de consumatori	2011	2012	2013	2014	Modificări					
					2012/2011		2013/2012		2014/2013	
					mii Gcal	%	mii Gcal	%	mii Gcal	%
Consumatori casnici	1 268,7	1 206,15	1 089,04	1 091,4	-62,6	-4,9	-117,1	-9,7	2,35	0,22
Instituții bugetare	257,4	251,03	218,55	213,94	-6,4	-2,5	-32,5	12,9	4,61	-2,11
Agenți economici	146,7	133,56	112,81	117,05	-13,1	-9,0	-20,7	15,5	4,25	3,76
Total livrat util consumatorilor	1 672,9	1 590,7	1 420,4	1 422,4	-82,1	-4,9	-170,3	-10,7	1,99	0,14

Reieșind din datele prezentate pe categorii de consumatori, în anul 2014 diminuarea consumului de energie termică a fost atestată doar în cazul instituțiilor bugetare, cu 4,61 mii Gcal, sau 2,11 %. Totodată, comparativ cu anul 2013, agenții economici au înregistrat o majorare a consumului de energie termică primită prin sisteme centralizate cu 4,25 mii Gcal (3,76 %). De asemenea, au sporit și livrările de energie termică pentru consumatorii casnici, cu 2,35 mii Gcal (0,22 %). Astfel, în anul 2014 a fost inversată tendința de micșorare a consumului de energie termică prin sisteme centralizate caracteristică ultimilor ani. De notat că cea mai importantă majorare, de 3,86 mii Gcal, a fost atestată la agenții economici deserviți de S.A. „Termocom”.

1.4. Sectorul gazelor naturale

În anul 2014, concernul S.A.D. „Gazprom” din Federația Rusă a continuat să fie unica sursă de gaze naturale pe piața din Republica Moldova. Procurările totale de gaze naturale au constituit 1 053,1 mil. m³ și, comparativ cu anul 2013, s-au majorat cu 2,1 %, fiind inversată tendința de diminuare, ce a persistat în ultimii nouă ani consecutiv, exceptând anul 2010, când s-a înregistrat o creștere de 5,5 la sută.

Începând cu luna ianuarie 2014, prețul contractual de achiziție a gazelor naturale a constituit 374,2 dolari SUA/1000 m³, preț valabil pentru trimestrul unu al anului 2014 și care a fost mai mare cu 0,8 % decât cel din perioada trimestrială anterioară (în trimestrul patru al anului 2013 – 371,4 dolari SUA/1000 m³). Ulterior, însă, calculat conform formulei prestabilite în contractul de procurare a gazelor naturale, modificat trimestrial, prețul de achiziție nu a variat esențial și a constituit în trimestrul doi – 381,9 dolari SUA/1000 m³, în trimestrul trei – 385,9 dolari SUA/1000 m³ și în trimestrul patru – 376,1 dolari SUA/1000 m³.

Astfel, prețul mediu, la care au fost efectuate procurările de gaze naturale în anul 2014 de la compania nominalizată, a constituit 377,1 dolari SUA/1000 m³, preț ce este cu 0,7 % mai mic decât cel achitat în anul 2013 (379,6 dolari SUA/1000 m³). Totodată, însă, exprimat în lei moldovenești, dat fiind deprecierea monedei naționale, prețul de procurare a gazelor naturale a înregistrat o majorare de 12,6 %, de la 4 773 lei la 5 373 lei pentru 1000 m³.

Tariful mediu de livrare a gazelor naturale consumatorilor a înregistrat o diminuare nesemnificativă de la 6 121 lei la 6 118 lei pentru 1000 m³, descreștere generată în totalitate de modificarea structurii livrărilor de gaze naturale pe categorii de consumatori. În același timp, venitul obținut de S.A. „Moldovagaz” de la livrarea gazelor naturale s-a majorat cu 1,4 %, de la 5 786,7 mil. lei la 5 867,3 mil. lei. Creșterea veniturilor obținute de întreprindere a avut loc datorită sporirii consumului de gaze naturale în expresie naturală cu aceeași rată de 1,4 %.

Tabelul 11. Volumul procurărilor și livrărilor de gaze naturale către consumatori

Indicii	Unitatea de măsură	2001	2005	2010	2012	2013	2014	Modificări			
								2013/2012		2014/2013	
								Suma	%	Suma	%
1. Volumul de gaze naturale procurate - total	mil. m ³	1 127,0	1 418,6	1 187,8	1 095,5	1 031,2	1 053,1	-64,3	-5,9	+21,9	+2,1
	mil. lei	1 131,8	1 364,9	3 674,0	5 185,0	4 922,2	5 658,7	-262,8	-5,1	+736,5	+15,0
2. Prețul mediu de procurare a gazelor naturale	\$/1000 m ³	78,0	76,1	250,1	394,0	379,6	377,1	-14,4	-3,7	-2,5	-0,7
	lei/1000 m ³	1 004	962	3 093	4 733	4 773	5 373	+40	+0,8	+600	+12,6
3. Volumul de gaze naturale livrate (inclusiv din rețelele de transport) - total	mil. m ³	1 108,5	1 315,0	1 089,8	989,6	945,3	959,0	-44,3	-4,5	+13,6	+1,4
	mil. lei	1 004,0	1 551,0	4 362,2	5 942,6	5 786,7	5 867,3	-155,9	-2,6	+80,6	+1,4
4. Tariful mediu de livrare a gazelor naturale (cu TVA)	lei/1000 m ³	906	1 180	4 003	6 005	6 121	6 118	+116	+1,9	-3	-0,0

Datele prezentate în tabelul de mai sus denotă că volumul total al consumului pe piața de gaze naturale din Republica Moldova (atât distribuite consumatorilor finali, cât și livrate direct din rețelele de transport) în anul 2014 s-a majorat în comparație cu anul precedent cu 13,6 mil. m³, sau cu 1,4 %, fenomen opus tendinței generale de descreștere profilată în ultimii opt ani, o majorare de 5,8 % fiind înregistrată și în anul 2010.

Tabelul 12. Evoluția livrărilor de gaze naturale pe întreprinderile de distribuție

Nr. crt.	Denumirea întreprinderilor	Livrat util consumatorilor, mil. m ³					Ponderea în livrările totale, %				
		2012	2013	2014	Modificări		2012	2013	2014	Modificări	
					2013/2012, %	2014/2013, %				2013/2012, %	2014/2013, %
1.	S.R.L. „Chișinău-gaz” (din 2013 S.A. „Moldovagaz”)	620,2	589,9	593,0	-4,9	+0,5	63,8	63,5	63,1	-0,3	-0,4
2.	S.R.L. „Ialoveni-gaz”	56,8	52,8	54,4	-7,0	+3,1	5,8	5,7	5,8	-0,2	+0,1
3.	S.R.L. „Bălți-gaz”	93,4	82,2	87,1	-12,0	+5,9	9,6	8,8	9,3	-0,8	+0,5
4.	S.R.L. „Edineț-gaz”	33,4	39,7	43,5	+18,9	+9,4	3,4	4,3	4,6	+0,8	+0,3
5.	S.R.L. „Florești-gaz”	33,0	38,7	38,9	+17,3	+0,5	3,4	4,2	4,1	+0,8	-0,1
6.	S.R.L. „Orhei-gaz”	29,1	30,8	26,2	+5,8	-14,8	3,0	3,3	2,8	+0,3	-0,5
7.	S.R.L. „Șt. Vodă-gaz”	13,7	12,6	13,3	-8,0	+5,7	1,4	1,4	1,4	-0,1	0,0
8.	S.R.L. „Gagauz-gaz”	29,0	25,7	26,0	-11,4	+1,2	3,0	2,8	2,8	-0,2	0,0
9.	S.R.L. „Cahul-gaz”	21,5	19,4	19,8	-9,8	+2,2	2,2	2,1	2,1	-0,1	0,0

10.	S.R.L. „Taraclia-gaz”	6,6	5,8	6,0	-12,1	+2,6	0,7	0,6	0,6	-0,1	0,0
11.	S.R.L. „Cimișlia-gaz”	13,7	11,8	11,7	-13,9	-1,2	1,4	1,3	1,2	-0,1	-0,1
12.	S.R.L. „Ungheni-gaz”	21,4	19,7	19,3	-7,9	-1,8	2,2	2,1	2,1	-0,1	0,0
În total		971,8	929,1	939,2	-4,4	+1,1	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0

Referitor la dinamica livrărilor utile de gaze naturale consumatorilor în parte pe întreprinderile de distribuție în anul 2014, de notat că majoritatea dintre ele (9 din 12 întreprinderi) au înregistrat o creștere a volumelor de gaze livrate. Cele mai semnificative majorări, cu 5,7-9,4 %, au înregistrat trei întreprinderi - S.R.L. „Bălți-gaz”, S.R.L. „Edineț-gaz” și S.R.L. „Șt. Vodă-gaz”. Restul 6 întreprinderi au obținut creșteri mai mici, cuprinse între 0,5 și 3,1 %. Totodată, în zonele deservite de trei întreprinderi de distribuție au avut loc diminuări ale consumului, dintre care cea mai relevantă descreștere, de 14,8 %, a revinit S.R.L. „Orhei-gaz”, în timp ce pentru celelalte două întreprinderi - S.R.L. „Cimișlia-gaz” și S.R.L. „Ungheni-gaz” diminuarea este nesemnificativă, de 1,2 % și, respectiv, 1,8 %. Pentru ultimele două întreprinderi această tendință este caracteristică deja al patrulea an consecutiv.

Urmare a evoluției neuniforme a consumului pe zonele de deservire ale operatorilor rețelelor de distribuție, în anul 2014 au avut loc modificări ale ponderii acestora în livrările utile totale de gaze naturale. Astfel, grație majorării livrărilor de către S.R.L. „Bălți-gaz”, S.R.L. „Edineț-gaz” și S.R.L. „Ialoveni-gaz”, cota-parte a acestora în structura livrărilor utile totale s-a majorat cu 0,5, 0,3 și, corespunzător, 0,1%. În același timp, cel mai semnificativ a diminuat ponderea S.R.L. „Orhei-gaz”, cu 0,5%, a S.A. „Moldovagaz” (ca furnizor de gaze naturale în zona de deservire a S.R.L. „Chișinău-gaz”), cu 0,4%, iar cota-parte a S.R.L. „Florești-gaz” și S.R.L. „Cimișlia-gaz” a descrescut cu câte 0,1% fiecare. În cazul celorlalte cinci întreprinderi ponderea în livrările totale de gaze naturale a rămas la nivelul anului 2013.

Tabelul 13. Structura livrărilor de gaze naturale pe categorii de consumatori

Categoriile de consumatori	2012		2013		2014		2013 / 2012			2014 / 2013		
	mil. m ³	%	mil. m ³	%	mil. m ³	%	mil. m ³	%	p. p.	mil. m ³	%	p. p.
Consumul de gaze naturale (livrat util consumatorilor), total	989,6	100,0	945,4	100,0	959,0	100,0	-44,2	-4,5	0,0	+13,6	+1,4	0,0
incl.: gospodării casnice	298,9	30,2	278,1	29,4	277,1	28,9	-20,8	-7,0	-0,8	-1,0	-0,3	-0,5
instituții publice	50,3	5,1	42,4	4,5	42,7	4,4	-7,9	-15,8	-0,6	+0,3	+0,6	-0,1
sectorul energetic	428,9	43,3	393,5	41,6	396,9	41,4	-35,4	-8,3	-1,7	+3,4	+0,9	-0,2
alți agenți economici	211,5	21,4	231,4	24,5	242,3	25,3	+19,9	+9,4	+3,1	+10,9	+4,7	+0,8

În condițiile sporirii ușoare în anul 2014 a consumului de gaze naturale în mediu cu 1,4 %, în secțiune pe fiecare din categoriile monitorizate de consumatori, tendințele și intensitatea consumului au variat mult mai nesemnificativ ca în anul precedent.

Cea mai accentuată creștere atât relativă, cât și absolută a consumului de gaze naturale în anul 2014 (cu 4,7 %) a fost înregistrată de către alți agenți economici (industrie, agricultură, transport, comerț, etc.), în valoare absolută constituind 10,9 mil. m³. Această categorie de consumatori înregistrează al doilea an consecutiv o creștere a consumului, ceea ce denotă semne de relansare economică. De asemenea, a avut loc majorarea consumului în cazul întreprinderilor din sectorul energetic - centralelor electrice cu termoficare, centralelor termice pentru producerea și aprovizionarea cu energie termică a consumatorilor de tip urban prin sistemele de alimentare centralizată, cu 3,4 mil. m³, sau 0,9 %, după o reducere accentuată pentru această categorie de consumatori de 8,3 % în anul 2013. Este de menționat și creșterea ușoară cu 0,3 mil. m³, sau 0,6 % a consumului de către instituțiile publice, care a fost precedată de o diminuare în perioada anterioară. În același timp, contrar trend-ului general de majorare, de notat reducerea neesențială (cu 0,3 %) a consumului de gaze naturale înregistrată de gospodăriile casnice, după o diminuare de 7,0 % în anul 2013. Tendința de descreștere a consumului de către această categorie se face simțită al patrulea an consecutiv, fenomen, care are loc în condițiile de continuare a procesului de gazificare și de majorare a numărului de consumatori casnici.

În structura consumului de gaze, cea mai mare cotă parte, de 41,4 % le-a revenit ca și anterior întreprinderilor din sectorul energetic, în scădere cu 0,2 % față de

perioada de referință anterioară, după o reducere de 1,7 % în anul 2013. Ponderea consumatorilor casnici a constituit 28,9 %, cu 0,5% mai puțin decât în anul 2013 . Ponderea instituțiilor publice a alcătuit 4,4%, cu 0,1 % mai puțin decât în anul 2013. În același timp, cota altor agenți economici (exceptând cei din sectorul energetic) a fost de 25,3 la sută, în creștere cu 0,8 % față de anul 2013.

1.5. Sectorul de alimentare cu apă și canalizare

Prin aprobarea Legii nr. 303 din 13.12.2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (Monitor Oficial nr. 60-65, art. nr: 123 din 14.03.2014), Agenția are următoarele atribuții:

- a) eliberează, în conformitate cu procedura și cu cerințele stabilite de lege, licențe operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș;
- b) prelungirea, modificarea, suspendarea temporară sau retragerea licențelor eliberate în cazurile și în condițiile prevăzute de lege;
- c) desemnarea de comun acord cu autoritatea administrației publice locale a titularului de licență care va desfășura activitatea licențiată în locul titularului de licență a cărei licență a fost suspendată, retrasă sau a expirat;
- d) monitorizarea și controlul, în modul și în limitele stabilite de lege, privind respectarea de către titularii de licențe a condițiilor stabilite pentru desfășurarea activităților licențiate;
- e) elaborarea și aprobarea Metodologiei de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate și Metodologiei de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor la serviciile auxiliare furnizate de către operatori;
- f) elaborarea și aprobarea Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- g) elaborarea și aprobarea Regulamentului cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- h) elaborarea și aprobarea Regulamentului cu privire la procedurile de achiziție de către operatori a bunurilor, a lucrărilor și a serviciilor utilizate în activitatea lor, pentru asigurarea respectării de către aceștia a principiului eficienței maxime la cheltuieli minime;
- i) elaborarea și aprobarea Regulamentului cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă;
- j) avizarea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și tarifelor pentru serviciile auxiliare furnizate la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș, determinate și justificate de operator în conformitate cu metodologiile aprobate de Agenție, și prezentarea acestora spre aprobare consiliilor locale;

- k) aprobarea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă tehnologică furnizată de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș;
- l) aprobarea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și pentru serviciile auxiliare, furnizate de operatori la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș, în cazul în care consiliile locale respective au delegat Agenției dreptul deplin de aprobare a tarifelor;
- m) aprobarea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș în cazul neaprobării acestora de către consiliile locale, în baza cererii operatorului și a avizului prezentat de Agenție, în termenul stabilit de lege;
- n) monitorizarea corectitudinii aplicării de către operatori a tarifelor aprobate de Agenție;
- o) supravegherea și controlul respectării de către operatori a principiului costurilor necesare și justificate la calcularea tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare furnizat la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș;
- p) monitorizarea respectării de către operatori, tarifele cărora sunt aprobate de Agenție, a indicatorilor de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, stabiliți în regulamentul aprobat de Agenție;
- q) monitorizarea și controlul, în modul și în limitele stabilite de lege, a activității operatorilor care furnizează serviciul la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș, inclusiv respectarea de către aceștia a obligațiilor stabilite prin lege, licențe, regulamente și metodologii aprobate de Agenție;
- r) stabilirea, în scop de determinare a tarifelor și pentru garantarea lipsei de subvenții încrucișate între activitățile reglementate și nereglementate, principii și reguli de separare a costurilor de către operatori, cerințe privind reevaluarea mijloacelor fixe, precum și sistemul de informații în baza cărora operatorii prezintă rapoarte Agenției;
- s) exercitarea altor funcții acordate prin lege în raport cu operatorii care își desfășoară activitatea la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș.

În scopul executării atribuțiilor stabilite prin lege, ANRE a elaborat și aprobat prin Hotărârea nr. 741 din 18.12.2014 Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate (*Monitorul Oficial nr.33-38/258 din 13.02.2015*). Scopul Metodologiei este de a stabili modul de calculare, aprobare, ajustare și aplicare a

tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate.

În baza metodologiilor și regulamentelor ce urmează a fi elaborate și aprobate, operatorii vor prezenta Agenției planurile de investiții și rapoartele de activitate.

Pe parcursul trimestrului IV al anului 2014 specialiști ai ANRE au inspectat doi operatori – S.A.”Apă-Canal” Cahul și S.A.”Apă-Canal Chișinău”, unde au verificat aducțiunile, rețelele de transport și distribuție, instalațiile de captare, tratare a apei potabile/tehnologice și epurare a apelor uzate la precum și informația privind caracteristica materială a rețelelor.

1.6. Piața produselor petroliere

Tabelul 14. Participanții la piața produselor petroliere

Genul de activitate practicat	Nr. de licențe
Importul și comercializarea cu ridicata a benzinei și motorinei	23
Importul și comercializarea cu ridicata a gazului lichefiat	10
Comercializarea cu amănuntul a benzinei și motorinei la stațiile de alimentare	80
Comercializarea cu amănuntul a gazului lichefiat la stațiile de alimentare	72
Total	185

Evoluția cotațiilor petrolului Brent și PLATTs la produsele petroliere de bază

Diagrama 3. Evoluția prețurilor petrolul Brent în anii 2013-2014

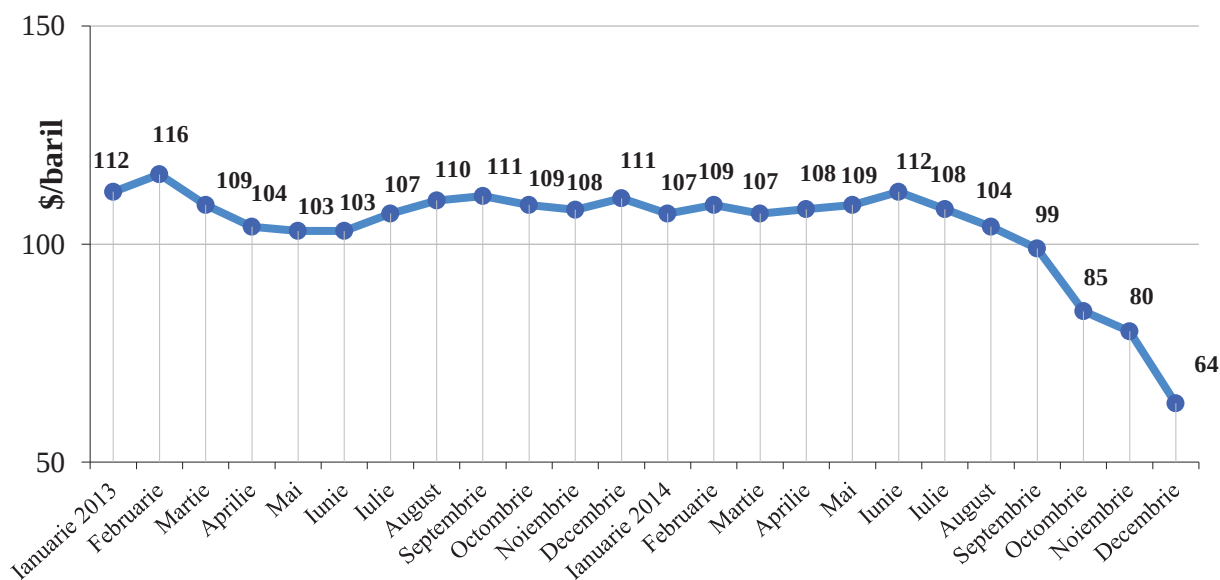

Diagrama 4. Fluctuația cotațiilor PLATTs la benzină pe parcursul anului 2014

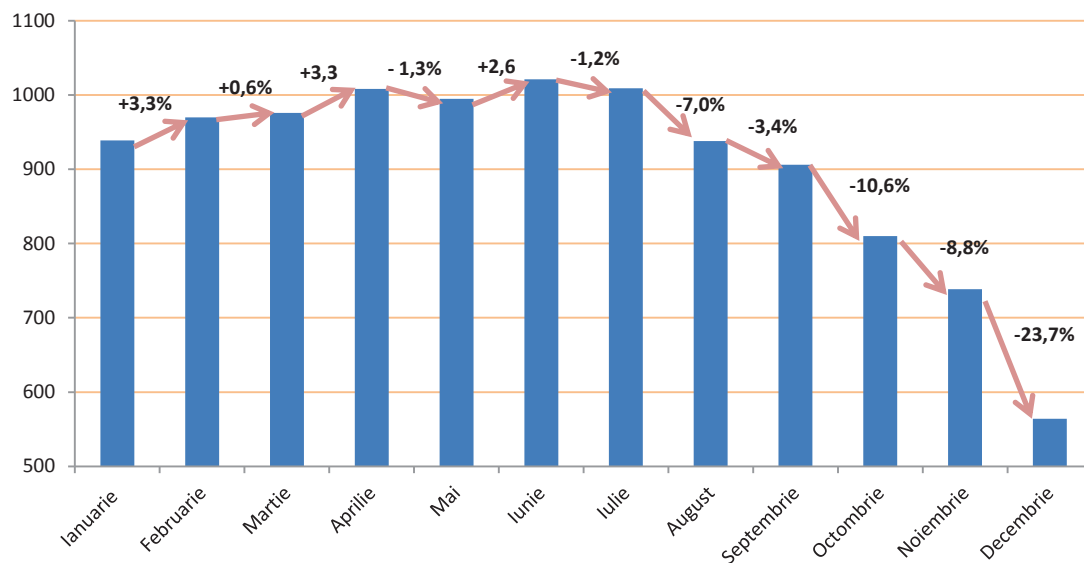
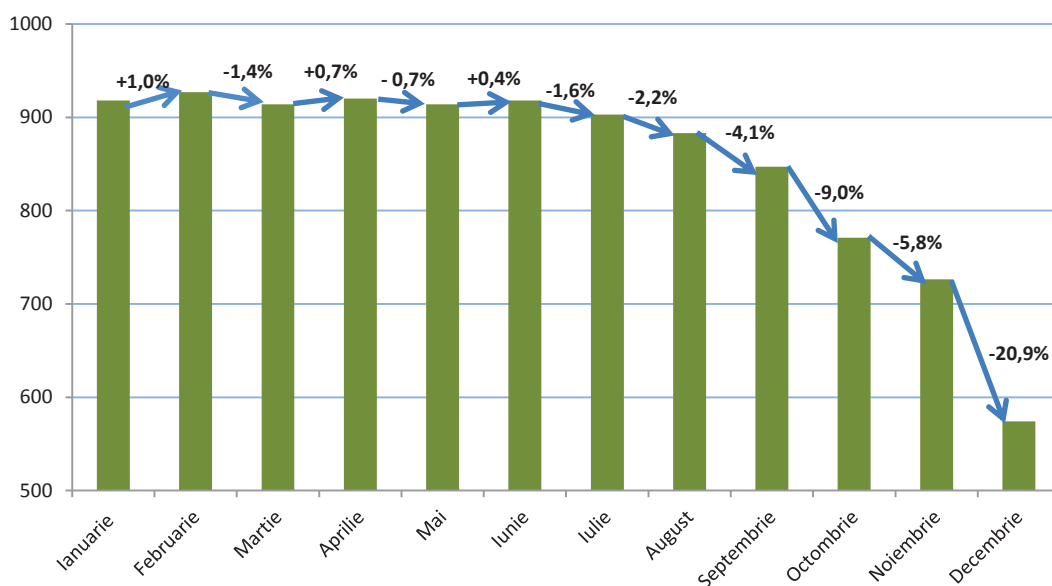
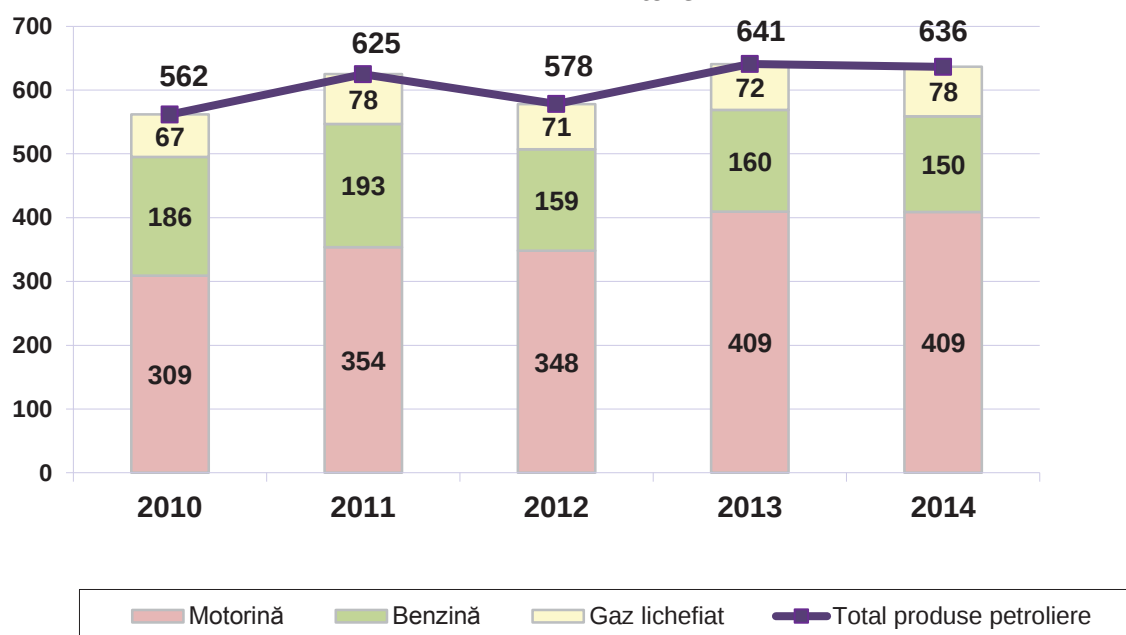

Diagrama 5. Fluctuația cotațiilor PLATTs la motorină pe parcursul anului 2014

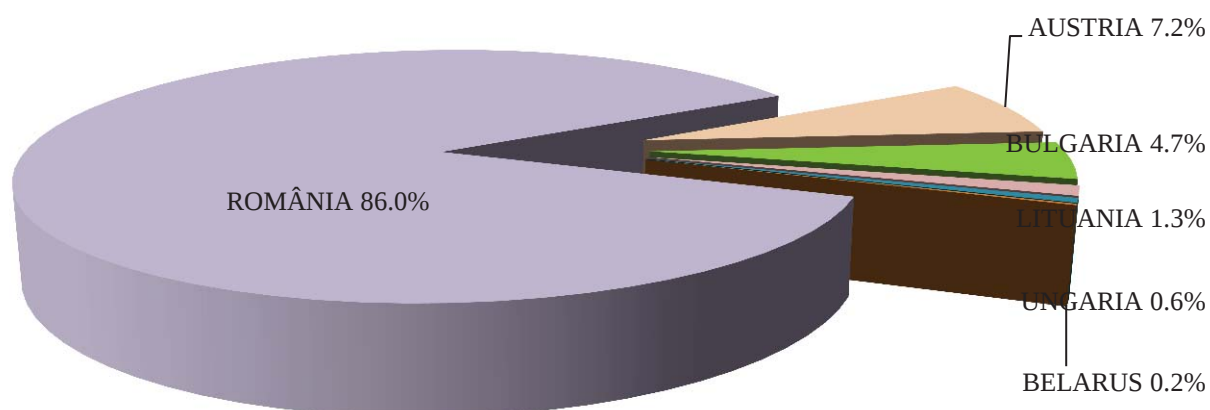
Importul produselor petroliere

Diagrama 6. Structura importurilor de produse petroliere în perioada 2010-2014, mii tone

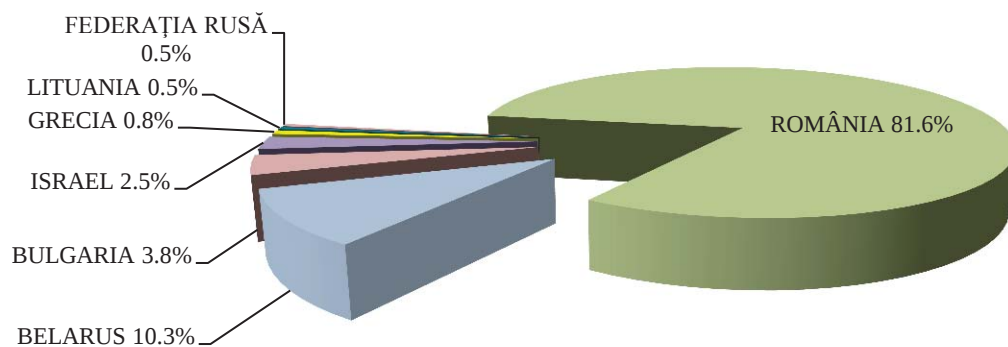
Ponderea țărilor de origine în importul benzinei:

Diagrama 7.

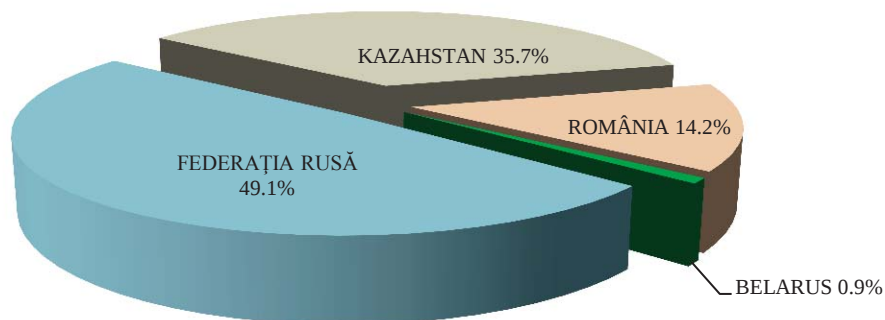
Ponderea țărilor de origine în importul motorinei:

Diagrama 8

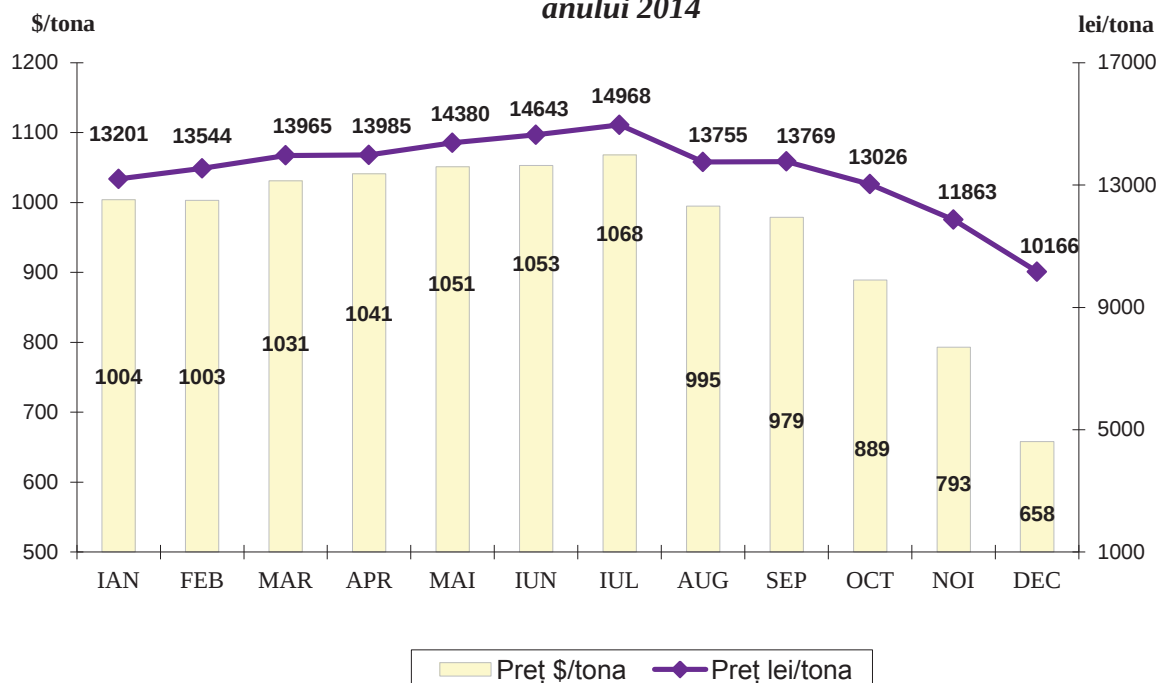
Ponderea țărilor de origine în importul gazului lichefiat:

Diagrama 9.

Prețuri medii lunare de import a benzinei, motorinei și gazului lichefiat în anul 2014

Diagrama 10. Prețurile medii lunare de import a Benzinei pe parcursul anului 2014

Diagrama 11. Prețurile medii lunare de import a motorinei pe parcursul anului 2014

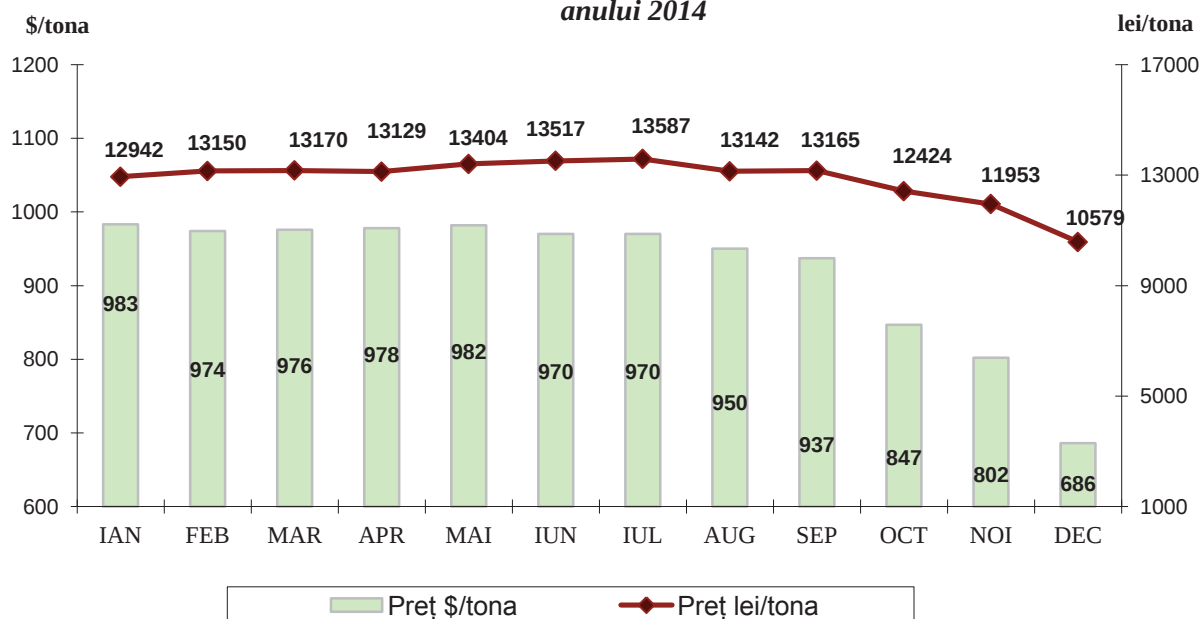
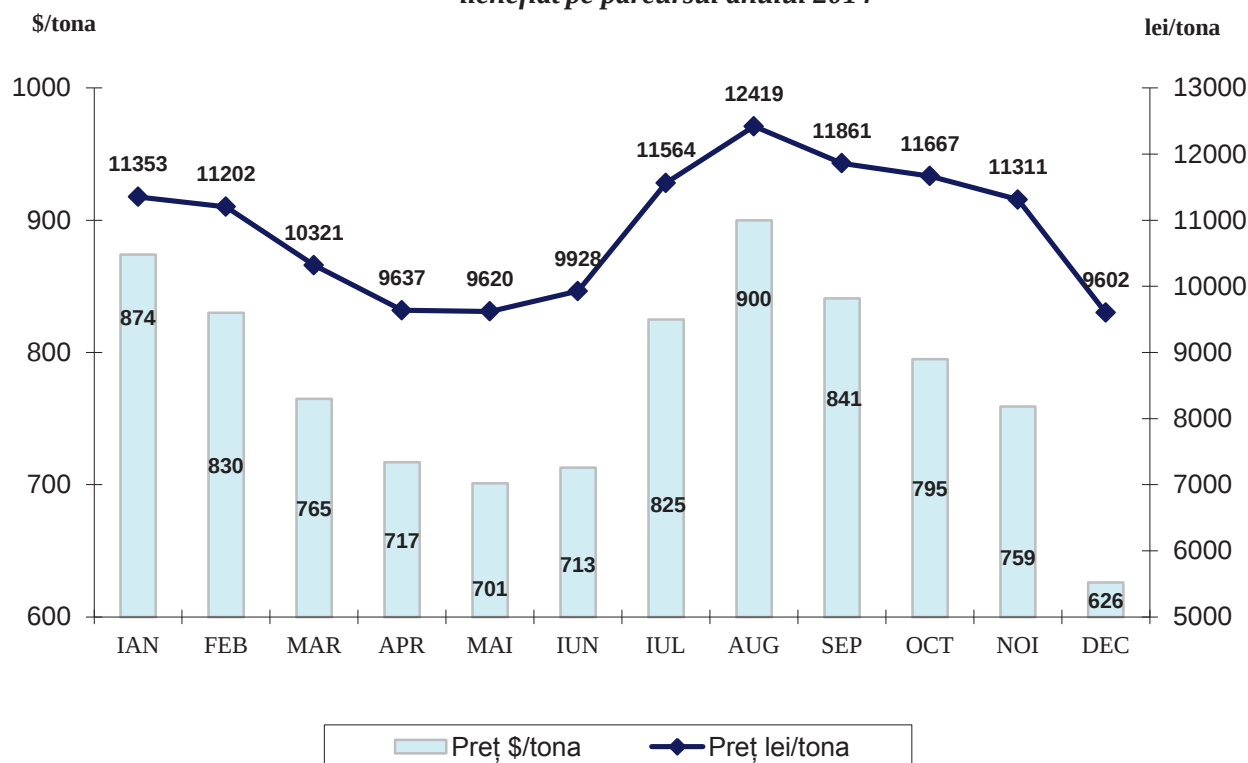

Diagrama 12. Prețurile medii lunare de import a gazului lichefiat pe parcursul anului 2014

Comerțul intern cu produse petroliere

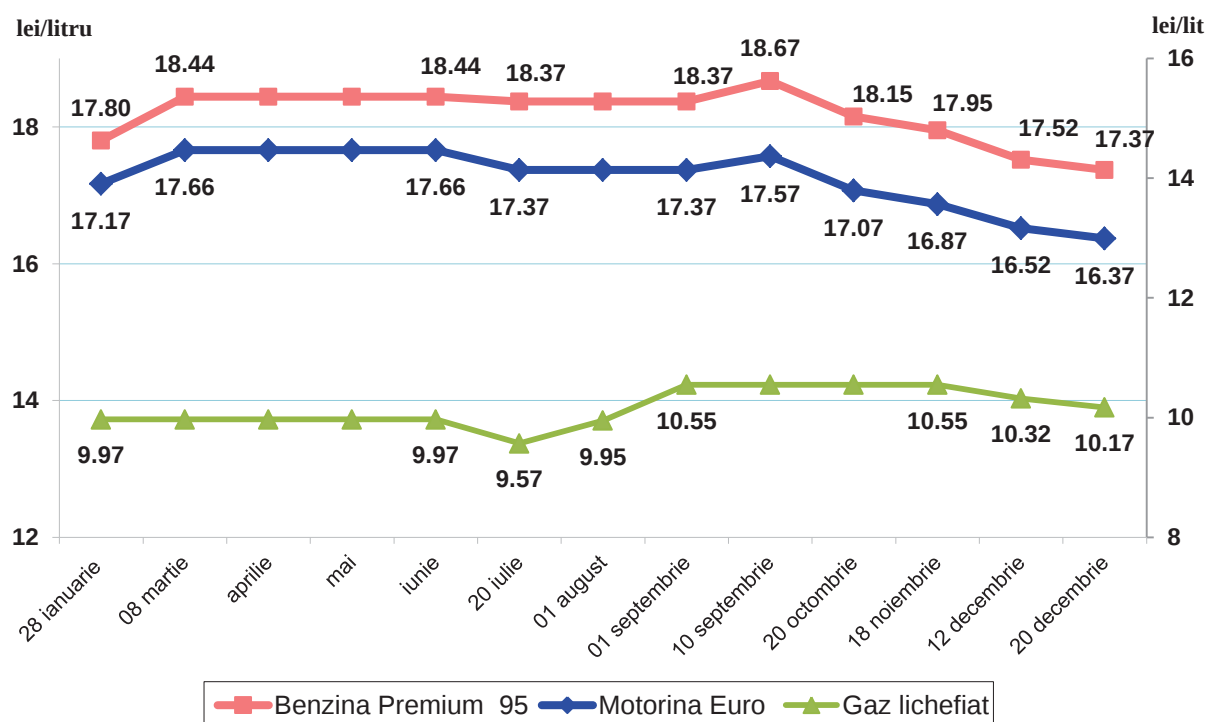
Volumele de benzină, motorină și gaz lichefiat comercializate cu ridicata și amănuntul în perioada anilor 2013/2014, cu indicarea prețurilor medii de comercializare (*inclusiv TVA*), sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 15.

Produsul	v�nz�ri ridicata				2014/2013 %		v�nz�ri amănunt				2014/2013 %	
	2013		2014				2013		2014			
	mii litri	lei/ litru	mii litri	lei/ litru	volum	pre�	mii litri	lei/ litru	mii litri	lei/ litru	volum	pre�
Benzină	69 708,7	13,79	75 974,1	14,47	9,0	4,9	199 975,9	17,16	192 967,7	17,91	-3,5	4,4
Motorină	327 387,8	14,14	364 447,2	14,71	11,3	4,0	297 980,5	16,15	315 494,7	16,91	5,9	4,7
Gaz lichefiat	75 651,3	7,37	70 354,4	8,70	-7,0	18,0	125 434,2	9,03	125 488,1	9,90	0,04	9,6

Variațiile prețurilor de comercializare cu amănuntul la cele mai solicitate tipuri de produse petroliere: Benzina Premium 95, Motorina Euro și gazul lichefiat, care au avut loc pe parcursul anului 2014.

Diagrama 13.

Stocurile produselor petroliere și consumul

Cantitățile produselor petroliere aflate în stocurile companiilor petroliere la sfârșitul anilor, începând cu 2010.

Tabelul 16.

mii tone

Produsul	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	2014/2013 %
Benzină	21,7	27,6	18,7	16,8	12,1	-28,1
Motorină	37,1	19,5	24,5	29,6	18,3	-38,2
Gaz lichefiat	3,6	9,4	6,4	8,1	8,5	4,9

Consumul mediu zilnic de produse petroliere , exprimat în tone pentru fiecare tip, în anii 2011-2014 a fost de:

Tabelul 17.

tone

Produsul	2011	2012	2013	2014	2014/2013 %
Benzină	610,5	545,8	520,8	524,2	0,7
Motorină	1167,3	1139	1386	1511,1	9,0
Gaz Lichefiat	249,7	290,7	260,7	247,2	-5,2

2. Activitatea normativă

În 2014, în contextul angajamentelor asumate de Republica Moldova ca parte semnatară a Tratatului de constituire a Comunității Energetice, au fost elaborate și promovate:

- proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii cu privire la gazele naturale nr. 123/23.12.2009, elaborat în vederea transpunerii Directivei 2004/89/CE a Parlamentului European și a Consiliului European din 26 aprilie 2004 privind măsurile menite să garanteze securitatea aprovizionării cu gaze naturale;
- proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii cu privire la energia electrică nr. 124/23.12.2009, elaborat în vederea transpunerii Directivei 2005/89/CE a Parlamentului European și a Consiliului European din 18 ianuarie 2006 privind măsurile menite să garanteze siguranța aprovizionării cu energie electrică și investițiile în infrastructură;
- proiectele de legi privind modificarea și completarea Legii cu privire la gazele naturale și a Legii cu privire la energia electrică, care au fost promovate de Ministerul Economiei și aprobate de către Guvern, iar, ulterior, examinate și adoptate de Parlamentul Republicii Moldova.

În scopul implementării prevederilor acquis-ului comunitar privind promovarea și utilizarea energiei regenerabile, ANRE a elaborat și prezentat propuneri la proiectul de Lege cu privire la promovarea și utilizarea energiei din surse regenerabile de energie, proiect de lege promovat de Guvern. Adoptarea acestui proiect va permite de a soluționa problemele abordate de potențialii investitori în surse regenerabile de energie, ținându-se cont de reducerea impactului costului energiei electrice produsă din surse regenerabile asupra tarifelor finale la energia electrică și, respectiv, asupra consumatorilor finali de energie electrică.

Întru asigurarea implementării principiilor liberalizării pieței de gaze naturale, separării funcționale (organizatorice și decizionale) și juridice a activității de distribuție de activitatea de furnizare a gazelor naturale, condiție esențială pentru liberalizarea pieței gazelor naturale, ANRE a elaborat și aprobat o serie de acte normative care reglementează sectorul menționat.

Pentru a încuraja schimbarea de către consumatorii finali de gaze naturale a furnizorului de gaze naturale, întru implementarea art. 8, alin. (1), lit. r) din Legea cu privire la gazele naturale, ANRE a definitivat și aprobat Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului de gaze natural de către consumatorii finali, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administrație al Agenției nr. 676 din

22.08.2014. Acest Regulament stabilește drepturile și obligațiile părților implicate în procesul de schimbare a furnizorului de gaze naturale, condițiile și termenele aferente acestui proces și se aplică, în special, consumatorilor finali de gaze naturale, furnizorilor de gaze naturale, operatorilor rețelelor de distribuție și operatorilor rețelelor de transport. Aplicarea în practică a acestui act normative va permite de a soluționa problemele ce pot apărea în procesul de schimbare a furnizorului de gaze naturale.

În contextul separării funcționale a activității de distribuție de activitatea de furnizare a gazelor naturale, pentru a stabili în mod neechivoc drepturile și obligațiile operatorilor de rețea și a furnizorilor de gaze naturale la tarife reglementate, în raport cu consumatorii finali, au fost definitive și aprobate modificările și completările la Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea gazelor naturale, aprobate prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției nr. 677 din 22.08.2014. Acesta au ca scop concretizarea drepturilor și obligațiilor operatorilor de rețea și a furnizorilor de gaze naturale la tarife reglementate, care ar permite soluționarea adecvată și în termene restrânse a problemelor consumatorilor finali, inclusiv în procesul de racordare a instalațiilor de utilizare la rețeaua de gaze naturale.

A fost definitivată și aprobată o nouă Metodologie de calculare și aplicare a tarifelor reglementate la gazele naturale, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 678 din 22.08.2014 pentru a stabili exhaustiv care cheltuieli vor fi incluse în tariful pentru prestarea serviciului de transport al gazelor naturale, în tariful pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale, în tariful la gazele naturale furnizarea consumatorilor finali de către furnizorii de gaze naturale la tarife reglementate. Aplicarea Metodologiei implică aprobarea, în mod separat, a tarifelor pentru serviciul de transport, de distribuție a gazelor naturale, precum și a tarifelor pentru furnizarea gazelor naturale consumatorilor finali de către titularii de licențe pentru distribuția gazelor naturale și pentru furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate. Aceasta va permite consumatorilor finali de gaze naturale să facă uz de dreptul stabilit de lege privind schimbarea furnizorului de gaze naturale.

În conformitate cu Legea cu privire la gazele naturale, în scopul asigurării transparenței în activitatea titularilor de licențe de pe piața gazelor naturale și pentru a face accesibilă informația privind drepturile recunoscute prin lege, în

special, dreptul privind accesul la rețelele de gaze naturale, ANRE a elaborat și aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație nr. 670 din 12.08.2014 informațiile de ordin economic și tehnic referitoare la funcționarea sistemului de gaze naturale, care urmează a fi date publicității de către titularii de licențe pe paginile lor electronice.

În perioada de referință, au fost continuate consultările pe marginea proiectelor Regulamentului cu privire la condițiile de acces la rețelele de transport al gazelor naturale, Regulamentului cu privire la atribuirea și gestionarea capacității interconectorilor sistemelor electroenergetice și mecanismelor de soluționare a problemei congestiilor în sistemul electroenergetic. Proiectele în cauză urmează a fi examinate și, după caz, aprobate de Consiliul de administrație al ANRE.

Pentru a asigura ajustarea cadrului de reglementare la Legea cu privire la energia electrică, a fost definitivat proiectul de modificare și completare a Normelor tehnice ale rețelei electrice de transport, aprobate prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 266 din 20 noiembrie 2007. Proiectul urmează a fi definitivat și propus pentru examinare și aprobare după consultarea publică și examinarea recomandărilor parvenite în cadrul consultării publice.

În același an, ANRE în comun cu Ministerul Economiei a participat la definitivarea, în cadrul Parlamentului Republicii Moldova, a proiectului de Lege cu privire la promovarea și utilizarea energiei din surse regenerabile de energie. Acest proiect are scopul de a crea cadrul necesar transpunerii în lege a Directivei nr. 2009/28/CE din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

În conformitate cu Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13.12.2013 a fost elaborată și aprobată, prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 741 din 18.12.2014 Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate. Acest act normativ a fost elaborat și consultat public cu implicarea părților interesate din domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, avînd drept scop asigurarea transparenței în procesul de reglementare a tarifelor pentru acest serviciu și eficientizarea activității operatorilor care furnizează serviciul respectiv.

Intru executarea Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, ANRE a inițiat procesul de punere în aplicare a legii nominalizate, inclusiv prin adoptarea Metodologiei cu privire la determinarea valorilor normative a pierderilor de energie termică, de agent termic și a valorilor indicilor normativi de funcționare a rețelelor termice cu apă. Acest act normativ va permite de a determina pierderile normative de energie termică din rețeaua termică care vor fi ulterior incluse în tarifele pentru energia termică.

3. Transparența în procesul decizional

În procesul decizional, ANRE a aplicat principiul consultării publice a proiectelor de acte normative cu impact semnificativ asupra pieței energetice. Această activitate a fost desfășurată în conformitate cu Legea nr.239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, recomandările privind procedurile de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.96 din 16.02.2010, regulile cu privire la asigurarea transparenței în procesul decizional al ANRE, aprobate de Consiliul de administrație prin Hotărârea nr.374 din 10.05.2010, legile speciale aplicabile în domeniul energetic și domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Consultările publice a proiectelor de hotărâri au fost desfășurate în conformitate cu planul anual de activitate a ANRE și anunțate pe pagina electronica a autorității. În perioada de raport au fost supuse consultărilor publice un set de acte normative importante pentru sectorul energetic, inclusiv:

- Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 670 din 12.08.2014 privind informațiile de ordin economic și tehnic referitoare la funcționarea sistemului de gaze naturale, care urmează a fi date publicității de către titularii de licențe;
- Regulamentului privind procedura de schimbare a furnizorului de gaze naturale de către consumatorii finali, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 676 din 22.08.2015;
- modificările și completările la Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea gazelor naturale, aprobate prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 677 din 22.08.2014;
- Metodologia de calculare și aplicare a tarifelor reglementate la gazele naturale, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 678 din 22.08.2014;
- Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 741 din 18.12.2014;
- Metodologia de determinare a valorilor normative a pierderilor de energie termică, de agent termic și a valorilor indicilor normativi de funcționare a

rețelelor termice cu apă aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 742 din 18.12.2014.

Proiectele de hotărâri ale Consiliului de administrație al ANRE , asupra cărora au fost aplicate Regulile cu privire la procedurile de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor în sectorul energetic și domeniul public de alimentare cu apă și de canalizare, au fost consultate cu personale interesate din aceste domenii. Pe parcursul anului 2014 au fost adoptate 6 hotărâri, fiind recepționate 398 de recomandări (a se vedea tabelul de mai jos).

Tabelul 18. Indicatorii transparenței în procesul decizional pentru anul 2014

Indicatorii	Numărul
Procesul de elaborare a deciziilor	
Numărul hotărârilor adoptate	6
Numărul proiectelor de hotărâri consultate	4
Numărul hotărârilor adoptate fără consultare, care nu cad sub incidența Legii nr. 239-XVI din 13.11.2008:	218
Numărul întrunirilor consultative (audieri publice, dezbateri, ședințe ale grupurilor de lucru etc.) desfășurate	28
Numărul recomandărilor recepționate	398
Numărul recomandărilor incluse în proiectele de hotărâri	171
Contestații / sancțiuni	
Numărul cazurilor în care acțiunile sau deciziile autorității administrației publice centrale au fost contestate pentru nerespectarea Legii nr. 239-XVI din 13.11.2008:	0
- în organul ierarhic superior	
- în instanță de judecată	
Numărul sancțiunilor aplicate pentru încălcarea Legii nr. 239-XVI din 13.11.2008	0

3.1. Activități planificate a fi realizate în anul 2015

În anul 2015, potrivit Planului de activitate, Agenția va continua ajustarea actelor de reglementare la prevederile Legii cu privire la energia electrică și Legii cu privire la gazele naturale cu modificările și completările ulterioare, precum și, va elabora actele necesare pentru implementarea Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării. Astfel, vor fi definitive următoarele proiecte de acte de reglementare:

- Regulile pieței energiei electrice;
- Regulamentul cu privire la furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- modificările și completările la Normele tehnice ale rețelei electrice de transport, aprobate prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 266 din 20 noiembrie 2007;
- Regulamentul privind principiile de planificare, de aprobare în scopuri tarifare și de efectuare a investițiilor în sistemul energetic;
- Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, a lucrărilor și a serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licențe din sectorul electroenergetic, sectorul termoelectric, sectorul gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor la serviciile auxiliare furnizate de operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

De asemenea, vor fi elaborate proiectul noii redacții a Regulilor pieței gazelor naturale, proiectul Regulamentului cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă, proiectul Regulamentului cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, proiectul Regulamentului privind furnizarea energiei termice, proiectul modificărilor și completărilor la Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice și alte acte ce țin de domeniile reglementate de Agenție.

4. Calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice

Potrivit art. 44 din Legea cu privire la energia electrică, calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice urmează a fi apreciată în baza indicatorilor de calitate stabiliți într-un regulament aprobat de Agenție, care reflectă continuitatea livrării energiei electrice și calitatea relațiilor dintre operatorul rețelei de transport și de sistem, operatorii rețelelor de distribuție și consumatorii finali.

În conformitate cu prevederile legii menționate mai sus, Consiliul de administrație al ANRE a aprobat prin Hotărârea sa nr. 406 din 25.02.2011 Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice.

Analiza calității serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, prestate de operatorii rețelelor de transport și de distribuție a energiei electrice pe parcursul anului 2014 a fost efectuat în conformitate cu prevederile Regulamentului menționat, în baza informației prezentate de operatori.

La efectuarea analizei s-a ținut cont de trei aspecte de bază:

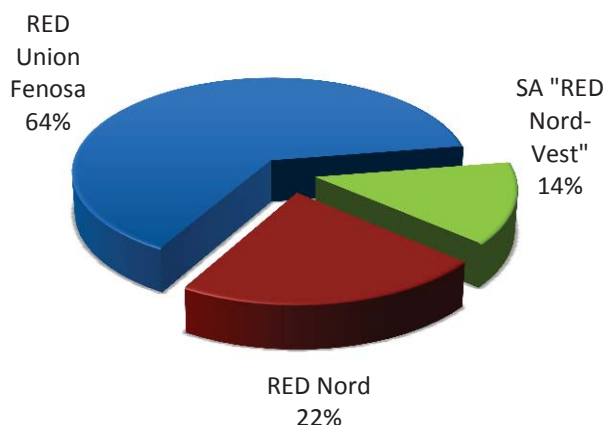
- continuitatea alimentării cu energie electrică a consumatorilor;
- solicitările legate de calitatea energiei electrice;
- relațiile dintre operatorii rețelelor de distribuție/furnizori și consumatorii de energie electrică.

4.1. Continuitatea alimentării cu energie electrică a consumatorilor

Pentru analiza continuității, conform Regulamentului, se utilizează indicatorii generali de continuitate (SAIDI, SAIFI, CAIDI), care reflectă situația în general pe întreprindere referitor la întreruperile neprogramate (avariate) și indicatorii garanți, care vizează fiecare consumator final în parte.

Indicatorii de continuitate, monitorizați conform prevederilor Regulamentului, se calculează în funcție de durata întreruperilor, numărul de consumatori afectați de o întrerupere și numărul total de consumatori deserviți de un operator al rețelei de distribuție. Astfel, pe parcursul anului 2014, cei trei operatori ai rețelelor de distribuție, ÎCS „RED Union Fenosa”, S.A., „RED-Nord” S.A. și „RED Nord-Vest” S.A., au deservit un număr total de **1 335 097** consumatori de energie electrică. Comparativ cu anul 2013, numărul de consumatori a crescut cu 14 832.

Din totalul consumatorilor de energie electrică, 64% sunt deserviți de ÎCS „RED Union Fenosa” S.A., 22% - „RED Nord” S.A. și 14% - „RED Nord-Vest” S.A.

Numarul de consumatori de energie electrică în anii 2011-2014

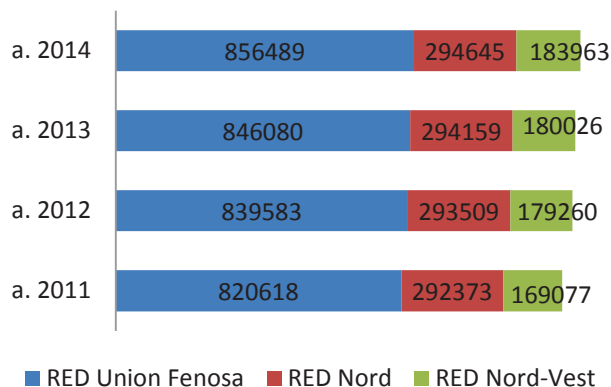

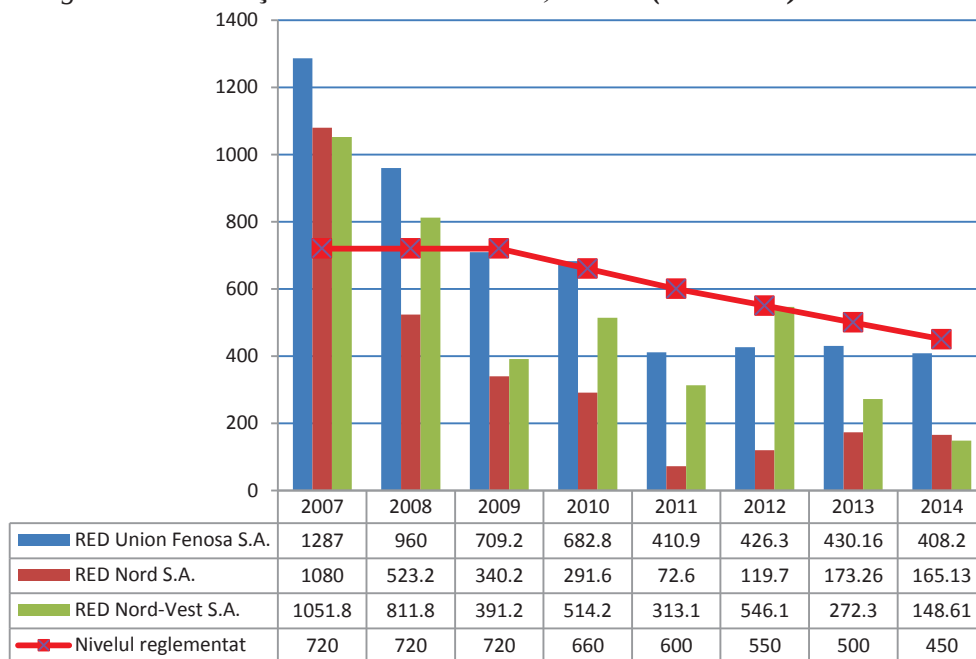
Diagrama 14.

4.1.1. Indicatori generali de continuitate

Conform Regulamentului, pentru anul 2014 a fost stabilită o valoare admisibilă a indicatorului SAIDI = 450 minute. Indicatorul SAIDI reflectă durata medie de întrerupere a livrărilor de energie în sistemul de distribuție, pe parcursul perioadei de referință.

Analizînd situația în dinamică, pentru anii 2007-2014 (Diagrama 15), constatăm că în această perioadă, cea mai mică valoare a indicatorilor de continuitate SAIDI a fost înregistrată la „RED Nord” S.A. În 2014, „RED Nord-Vest” S.A. și „RED Nord” S.A. au înregistrat valori practic egale – 168 și 145 minute.

Diagrama 15. Evoluția indicatorului SAIDI, minute (2007-2014)

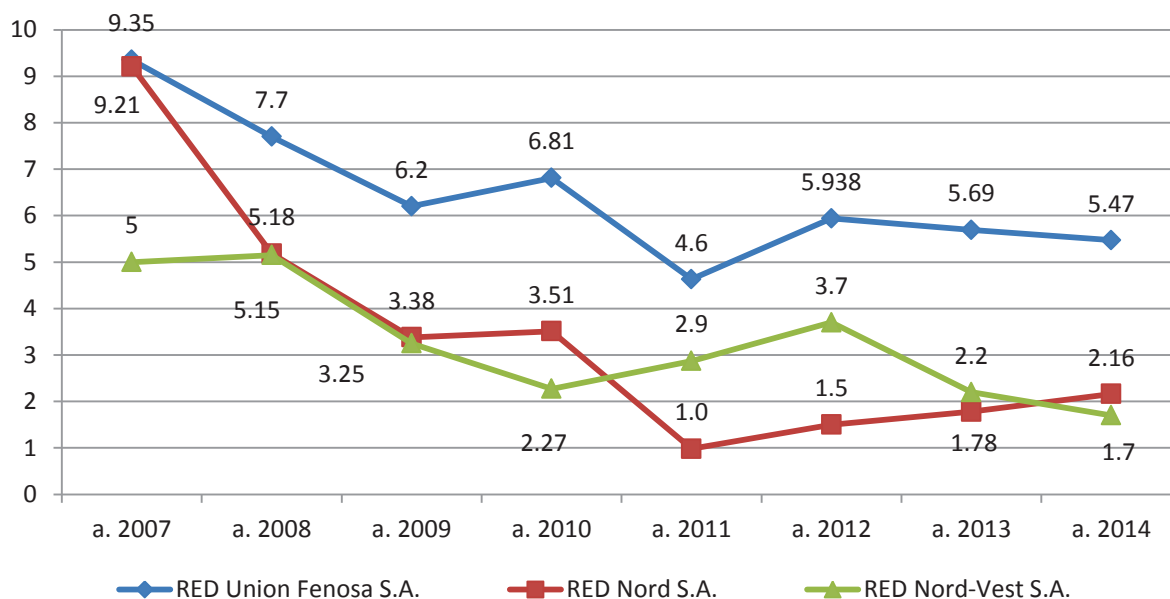
În ultimii patru ani, „RED Union Fenosa” S.A. a înregistrat valori SAIDI în intervalul 408-430 minute. Indicatorul respectiv demonstrează că, păstrînd starea actuală a lucrurilor, întreprinderea este capabilă de a menține valoarea indicatorului SAIDI în jurul valorii de 400 minute. Soluția pentru a îmbunătăți gradul de continuitate în furnizarea energiei electrice este majorarea volumului de investiții în reabilitarea rețelelor electrice și montarea sistemelor de telecontrol.

Examinată din punctul de vedere al consumatorului final, situația s-a ameliorat la toți operatorii, în anul 2014 fiind înregistrate cele mai mici valori ale SAIDI pentru

perioada 2009-2014 (cu excepția ”RED Nord” S.A., care a înregistrat valoarea minimă a SAIDI în anul 2011).

În afara indicatorului SAIDI, operatorii rețelelor de distribuție raportează anual și valorile indicatorilor **SAIFI** – frecvența medie a întreruperilor în rețea, și **CAIDI** (minute) – durata medie a unei întreruperi pentru un consumator. Evoluția acestor indicatori în perioada 2007-2014 este prezentată în Digramele 16 și 17.

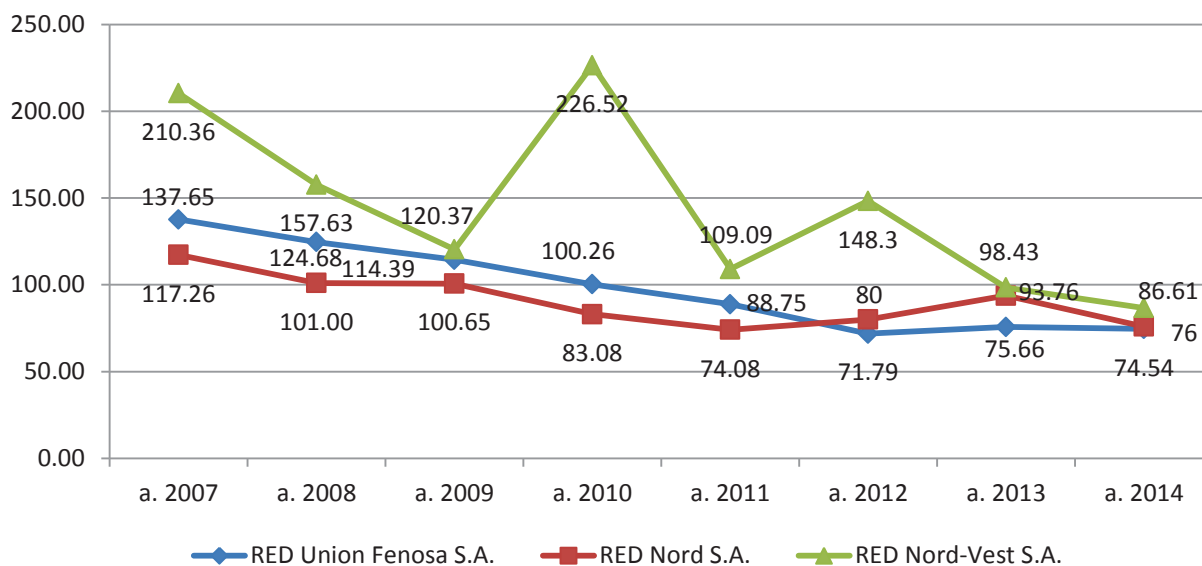
Diagrama 16. Evoluția indicatorului SAIFI în perioada 2007-2014

Din diagrama 16 constatăm că în anul 2014 frecvența întreruperilor avariate a scăzut la „RED Union Fenosa” S.A. și „RED Nord-Vest” S.A, dar a crescut la „RED Nord” S.A.

Valoarea indicatorului SAIFI este influențat direct de starea rețelelor electrice – cu cât mai defectuoase sunt rețelele, cu atât mai multe întreruperi au loc și valoarea indicatorului SAIFI este mai mare. Îmbunătățirea stării rețelelor presupune investiții în reparații capitale și reconstrucția rețelelor, astfel valoarea indicatorului SAIFI poate fi influențată de operatorii de rețea prin ajustarea corespunzătoare a planurilor investiționale.

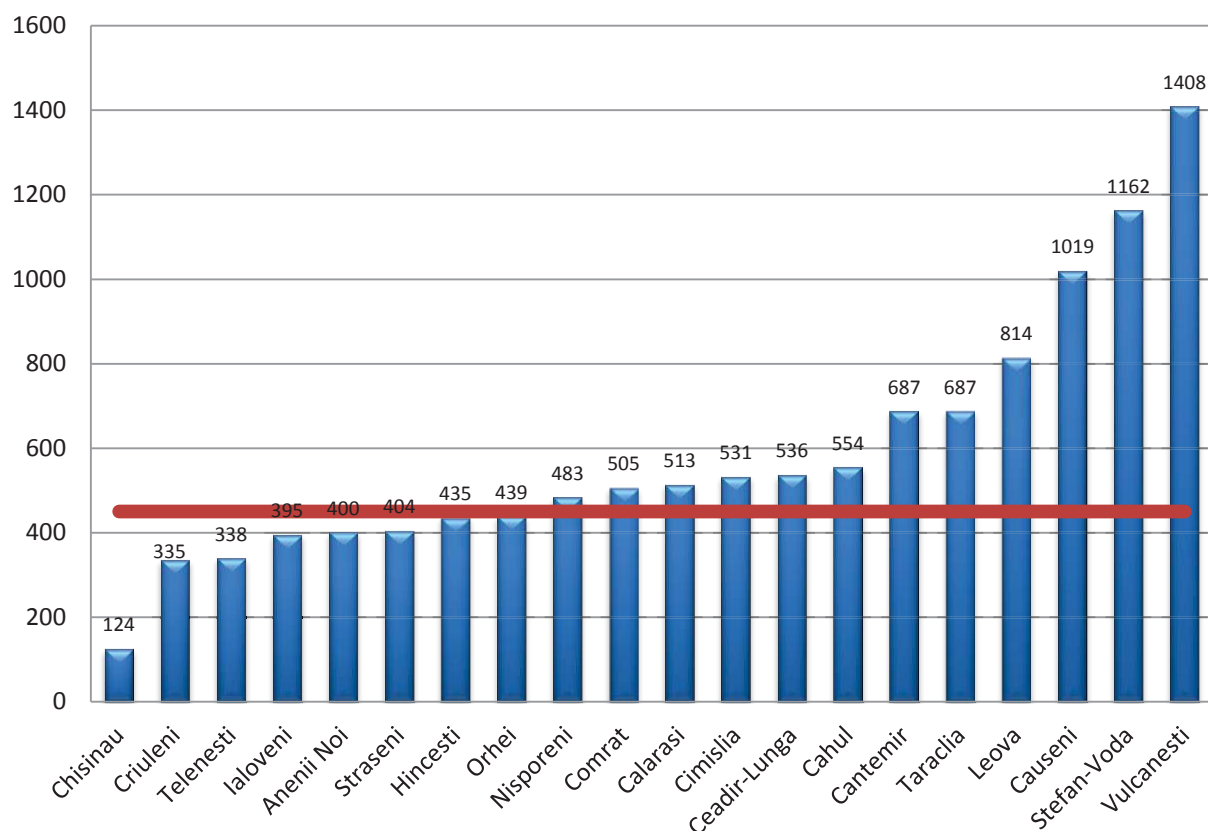
Diagrama 17. Evolutia indicatorului CAIDI in perioada 2007-2014

Indicatorul CAIDI este mai important din punctul de vedere al consumatorului și reprezintă durata medie a întreruperii pentru un consumator final, care indică cât de rapid înlătură operatorii rețelelor de distribuție cauzele întreruperilor avariate. Pe parcursul anilor 2007-2011, ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. și „RED Nord” S.A. au mers, practic, în același pas în reducerea acestui timp, deci au fost întreprinse măsuri menite să optimizeze activitatea echipelor de intervenție operativă. Totodată, din diagrama 17 observăm că în anii 2012 și 2013 la „RED Nord” S.A. s-a înregistrat o creștere ușoară a indicatorului respectiv. În 2014, „RED Union Fenosa” S.A. și „RED Nord” S.A. au înregistrat valori practic egale ale CAIDI (74,5 și respectiv 76 minute).

Deși, în ansamblu pe întreprinderi, nivelul indicatorului SAIDI se încadrează în limitele stabilite de Regulament, în unele zone ale republicii continuitatea alimentării cu energie electrică a consumatorilor finali rămîne la un nivel nesatisfăcător, fapt ce generează un număr mare de petiții. În diagrama 18 este reprezentată situația privind continuitatea alimentării cu energie electrică a consumatorilor deserviți de ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. în teritoriul autorizat.

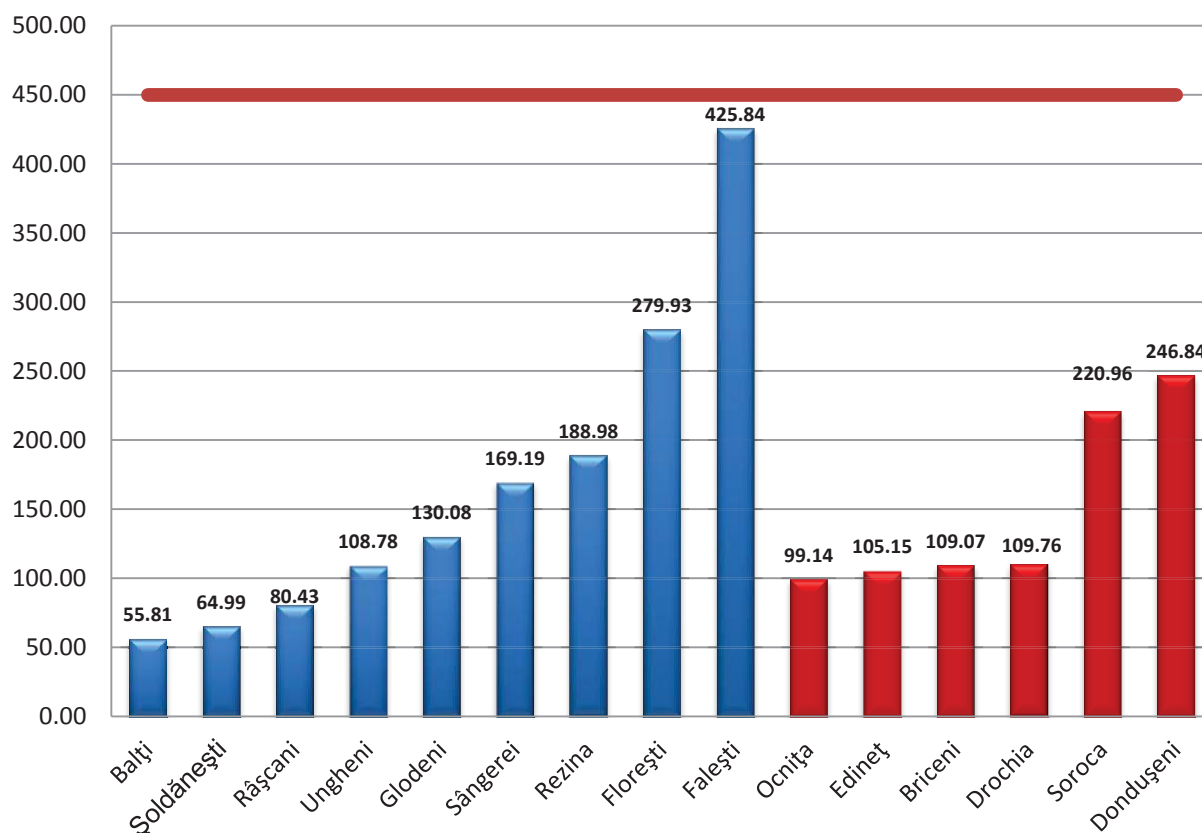
*Diagrama 18. "RED Union Fenosa" S.A.
valoarea SAIDI (minute) în raioanele deservite*

Din diagramă 18 observăm că în 12 raioane (**Nisporeni, Comrat, Călărași, Cimișlia, Ceadâr-Lunga, Cahul, Cantemir, Taraclia, Leova, Căușeni, Ștefan-Vodă, Vulcănești**) valoarea indicatorului SAIDI în 2014 a depășit valoarea stabilită de Regulament (450 minute). De menționat că în comparație cu anul 2013, în lista menționată de raioane nu se mai regăsesc raioanele Hîncești, Ialoveni, Strășeni (situația s-a ameliorat), însă au reapărut raioanele Vulcănești, Călărași, Cahul, Cantemir. Cea mai gravă situație a fost înregistrată în raioanele Căușeni, Ștefan-Vodă și Vulcănești. La începutul anului 2014 raioanele de sud ale republicii au fost grav afectate de calamități naturale – depuneri de chiciură, care au dus la defectarea masivă a liniilor electrice. Aceste circumstanțe justifică parțial valorile sporite ale SAIDI, însă, în același timp, este necesar ca operatorul de rețea să-și revadă politicile investiționale în raioanele respective.

Pentru „RED Nord” S.A. și „RED Nord-Vest” S.A. situația arată în felul următor: (diagrama 19)

Diagrama 19. Valoarea SAIDI (minute) în raioanele deservite de "RED Nord" S.A. și "RED Nord-Vest" S.A.

La „RED Nord” S.A. și „RED Nord-Vest” S.A. indicatorii de continuitate în raioanele deservite nu au depășit valoarea admisă. Observăm că cel mai mult au fost afectați de întreruperile avariate consumatorii din raioanele Fălești, Florești, Dondușeni și Sorooca.

4.2. Indicatorii garantați de continuitate în alimentarea cu energie electrică

În afară de indicatorii generali, pentru nerespectarea cărora Agenția poate aplica operatorilor rețelelor de distribuție penalități sub formă de reduceri de tarif, Regulamentul stabilește și indicatori garantați, care se stabilesc pentru fiecare consumator final în parte. De exemplu, Regulamentul stabilește durata admisibilă a unei întreruperi (programate sau neprogramate), numărul admis de întreruperi pe parcursul unui an, dar și durata anuală cumulată a întreruperilor. În cazul nerespectării acestor indicatori, consumatorii afectați au dreptul să solicite operatorului de distribuție plata unei compensații.

Din rapoartele prezentate pentru anul 2014 se constată, că per total **174 345** de consumatori au suportat un număr mai mare de întreruperi programate și neprogramate, decât numărul anual admis de Regulament. Comparativ cu anul 2013, acest număr s-a micșorat cu **39 143**, însă în raport cu numărul total de consumatori de energie electrică din Republica Moldova constatăm că circa 13% din consumatori sunt deconectați mult mai frecvent decât prevede Regulamentul (în anul 2013 – 16%).

Conform Regulamentului, în cazul depășirii numărului anual admis de întreruperi, consumatorii finali au dreptul să solicite operatorului rețelei de distribuție plata unor compensații. Mărimea stabilită a compensației este de 20 de lei pentru fiecare întrerupere.

Tabelul 19. Numărul de consumatori finali la care s-a depășit numărul admis de întreruperi.

	Întreruperi programate				Întreruperi neprogramate			
	a.2011	a.2012	a. 2013	a. 2014	a.2011	a.2012	a. 2013	a. 2014
RED Nord	14508	3337	6959	685	4711	10614	4934	14286
RED Nord-Vest	66459	46132	58217	8870	28271	51614	2297	5044
RED Union Fenosa	0	3788	3780	12553	125536	154535	137301	132874
TOTAL	80967	53257	68956	22141	158518	216763	144532	152204

Potrivit rapoartelor prezentate, pe parcursul anului 2014 indicatorii garantați (numărul admis de întreruperi pentru un consumator final) au fost încălcați în cazul a 14971 consumatori la „RED Nord” S.A. (sau 5% din numărul total de consumatori), 13914 consumatori la „RED Nord-Vest” S.A. (7,56%) și 145 427 consumatori la ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. (17%).

Chiar dacă operatorii înregistrează indicatori generali (SAIDI) destul de buni, ei continua să încalce frecvent indicatorii pentru consumatorii finali. Cu toate că Regulamentul prevede achitarea unor compensații consumatorilor finali, pentru care s-a depășit numărul și/sau durata admisă a întreruperilor, pe parcursul anului 2014 au fost înregistrate doar **6 cereri de plată a compensațiilor** din partea consumatorilor deserviciți de ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. și a fost achitată suma de **330 lei**. De menționat că acestea sunt doar cazurile ce au ajuns în vizorul ANRE.

4.3. Calitatea energiei electrice furnizate

Calitatea energiei electrice livrate consumatorilor finali rămîne a fi în continuare o problemă destul de gravă. Exprimată în valoare monetară, această problemă a cauzat operatorilor rețelelor de distribuție, pe parcursul anului 2014, prejudicii materiale în sumă de **1287515 lei**, sume achitate consumatorilor finali de ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. (**1 263 799 lei**) și S.A. „RED Nord” (**23 716 lei**) pentru reparația receptoarelor electrice ale consumatorilor, defectate în urma livrării de energie electrică cu încălcarea parametrilor de calitate stabiliți de standard.

În medie, în cazul defectării aparatelor electrice, ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. a plătit consumatorilor afectați cîte 806 lei, iar „RED Nord” S.A. – 527 lei. Întreprinderea „RED Nord-Vest” S.A. a indicat valoarea „0” lei a despăgubirilor achitate consumatorilor.

O problemă aparte constă în examinarea solicitărilor consumatorilor legate de depășirea abaterilor admisibile ale tensiunii, dar și a solicitărilor privind supratensiunile și golurile repetate de tensiune.

Conform informației prezentată în Tabelul 19, la operatorul de rețea ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. numărul de adresări ale consumatorilor legate de *supratensiuni și goluri repetate de tensiune* a scăzut de la **15 213**, în anul 2013, la **13 327**, în anul 2014. Din totalul de solicitări primite au fost soluționate, cu încălcarea termenului stabilit de pct. 21 din Regulament, **1681 cazuri**, ceea ce constituie **12,6 %** din total (în scădere cu 1,4% față de anul 2013). Pentru comparație – în anul 2012 doar **11%** din solicitări au fost rezolvate cu întârziere, iar în 2011 - **7%**.

Comparativ cu anul 2013, la ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. numărul de solicitări ale consumatorilor *legate de abaterea admisibilă a tensiunii* a rămas practic la același nivel: 459 solicitări în a. 2013 și 468 în a. 2014. Soluționarea în termen a acestui tip de solicitări este la nivel de 94% (în 2013 a fost 83%), respectiv se constată îmbunătățirea situației la capitolul respectiv.

În pct. 22 din Regulament este stabilită procedura de examinare și soluționare a adresărilor consumatorilor legate de depășirea abaterii admisibile a tensiunii. În aceste cazuri, operatorii rețelei de distribuție sunt obligați să efectueze măsurări ale

parametrilor de calitate, apoi să întocmească un act, conform modelului stabilit în Anexa nr. 4 la Regulament, în care urmează a fi indicat termenul de soluționare a problemei tensiunii. În cazul în care acest termen nu se respectă, operatorul rețelei de distribuție este obligat să achite consumatorului compensații (echivalentul bănesc a 25% din energia electrică consumată pe parcursul perioadei în care energia s-a livrat cu încălcarea parametrilor de calitate). Exprimată în termeni reali, această obligație, pentru anul 2014, ar însemna că ÎCS „RED Union Fenosa” SA urma să achite la 29 consumatori finali (conform informației de care dispune ANRE, preponderent consumatori casnici) compensații în mărime de 25% din consumul lunar de energie electrică. Dacă considerăm că, în mediu, un consumator casnic consumă circa 200 kWh lunar, suma compensațiilor în 2014 ar fi constituit circa 9000 lei (aproximativ 300 lei pentru un consumator afectat de livrări de energie cu încălcarea parametrilor de calitate). Însă, suma compensațiilor achitate, indicată în rapoarte, este zero la toți operatorii.

4.4. Relațiile dintre operatorii rețelelor de distribuție și consumatorii finali de energie electrică

Calitatea relațiilor dintre operatorii de rețea și consumatorii finali, în sensul Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice, se apreciază în baza următorilor indicatori:

- anunțarea întreruperilor programate;
- eliberarea în termen a avizului de racordare;
- respectarea termenelor de racordare a instalațiilor solicitanților la rețeaua electrică de distribuție;
- respectarea termenelor de reconectare a instalațiilor consumatorilor finali deconectați.

Potrivit pct. 30 din Regulament, pentru nerespectarea obligațiilor referitor la anunțarea întreruperilor programate și eliberarea avizelor de racordare, în cel puțin 90% din cazuri, operatorii de rețea pot fi penalizați, prin reducerea tarifului de distribuție cu 0,1%.

Conform rapoartelor prezentate, toți operatorii rețelelor de distribuție au respectat cerințele cu privire la anunțarea întreruperilor programate. Anunțarea consumatorilor se face prin diferite metode. Astfel, în localitățile rurale se plasează anunțurile pe panourile de la primării și se anunță autoritățile locale. În localitățile urbane se fac anunțuri prin intermediul presei scrise, la posturile de televiziune și radio. La ÎCS „RED Union Fenosa” S.A., „RED Nord” S.A. și „RED Nord-Vest” S.A. informațiile respective sunt accesibile și pe paginile electronice ale acestor întreprinderii.

În cazul consumatorilor noncasnici, operatorii practică informarea acestora în scris sau prin telefon. În pofida acestui fapt, la Agenție parvin în continuare adresări ale consumatorilor referitor la situația nesatisfăcătoare în ceea ce privește anunțarea întreruperilor programate. Informația difuzată de operatori nu tot timpul ajunge la destinatar.

Întreprinderea ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. raportează că din 16382 întreruperi programate, operate pe parcursul anului 2014, 5 întreruperi au fost efectuate fără anunțarea prealabilă a consumatorilor.

Pe parcursul aceluiași an, în 15 cazuri din 8004 (mai puțin de 1%), ÎCS „RED Union Fenosa” S.A. a eliberat avizele de racordare cu întârziere, totodată în 1093 de cazuri s-a înregistrat refuzul la eliberarea avizului. La „RED Nord” S.A. și „RED Nord-Vest” S.A. au fost, de asemenea, înregistrate întârzieri la eliberarea avizului de racordare.

În concluzie constatăm că toți operatorii s-au încadrat în limita de 10% de cazuri de întârzieri la eliberarea avizelor, stabilită prin Regulament.

Pentru nerespectarea termenelor de racordare la rețea și de reconectare a consumatorilor, operatorii sunt obligați prin Regulament să plătească consumatorilor compensații în mărime de 25% din taxa de racordare sau reconectare, pentru fiecare zi de întârziere. „RED Nord” S.A. și „RED Nord-Vest” S.A. au raportat că acești termeni au fost respectați în proporție de 100%. La ÎCS „RED Union Fenosa” S.A., pe parcursul anului 2014 au avut loc 256 de cazuri de încălcare a termenului pentru racordarea consumatorilor noi, sau circa 2% din totalul de 11 900 cereri și 101 cazuri de încălcare a termenului pentru reconectare, ceea ce constituie 0,38% din totalul de 26209 cereri. Cereri de plată a compensațiilor din partea consumatorilor nu au fost înregistrate.

4.5. Calitatea serviciilor de transport a energiei electrice

În conformitate cu Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, după analogie cu calitatea serviciului de distribuție, au fost stabiliți doi indicatori generali de continuitate a serviciilor de transport:

ENS – *cantitatea de energie nelivrată consumatorilor din cauza întreruperilor, MWh, sau % din totalul de energie electrică transportată.*

AIT – *durata medie a întreruperilor, minute (este analogul indicatorului SAIDI, calculat în rețelele de distribuție).*

Conform raportului prezentat de Î.S. “Moldelectrica”, în anul 2014 prin rețelele de transport au fost tranzitate **5386446 MWh** de energie electrică (fără a se lua în considerare pierderile din rețelele de transport, dar cu includerea energiei exportate.)

	AD, volumul anual de energie electrică transportată, MWh	ENS, energia nelivrată, MWh	ENS, % din volumul total	AIT, durata medie a întreruperilor, min/an
2012	4 219 796,1	214,70	0,005	26,70
2013	5 162 258,0	219,67	0,004	21,99
2014	5 386 446,0	260,68	0,005	25,40

În țările europene valoarea indicatorului ENS (%), constituie, în medie, circa 0,001%. Valori comparabile cu cele, înregistrate de Î.S. “Moldelectrica” în anii 2012 - 2014, au fost înregistrate în Italia în anul 2003. În ceea ce privește indicatorul AIT, valoarea înregistrată în țările europene este, de regulă, sub 5 minute pe an, în acest sens indicatorul AIT înregistrat de Î.S. “Moldelectrica” a fost “depășit” doar de Portugalia în anul 2000 și Suedia în anul 2003.

5. Protecția consumatorilor

În anul 2014, activitatea ANRE în domeniul protecției consumatorilor a fost axată pe realizarea prevederilor Legii nr.123-XVIII din 23.12.2009 cu privire la gazele naturale, Legii nr.124-XVIII din 23.12.2009 cu privire la energia electrică, Legii nr.461-XV din 30.07.2001 privind piața produselor petroliere, Legii nr.303 din 13.12.2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și a obiectivelor trasate de Strategia în domeniul protecției consumatorilor pentru anii 2013-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.560 din 24 iulie 2013.

Atribuțiile principale ale ANRE în acest domeniu se referă la:

- a) protecția intereselor legitime ale consumatorilor finali;
- b) promovarea protecției drepturilor și a intereselor legale ale consumatorilor finali;
- c) examinarea și soluționarea, în limitele competenței, a petițiilor consumatorilor finali;
- d) colaborarea cu organizațiile care apără interesele consumatorilor finali;
- e) prezentarea, la solicitare, organizațiilor care promovează interesele consumatorilor finali a informației necesare referitoare la activitatea titularilor de licențe, cu excepția cazurilor în care această informație este confidențială;
- f) examinarea și soluționarea în procedura extrajudiciară a neînțelegerilor dintre consumatorii finali și operatorii rețelelor de transport, operatorii rețelelor de distribuție sau furnizorii de resurse energetice la tarife reglementate, după caz, survenite inclusiv în legătură cu racordarea la rețelele de resurse, precum și cele referitoare la încheierea contractelor de furnizare a resurselor energetice;
- g) emiterea deciziilor privind interzicerea deconectării de la rețeaua de resurse energetice a instalațiilor consumatorului final sau privind reconectarea pe parcursul examinării petiției consumatorului final.

În perioada de raport, Agenția a întreprins un șir de măsuri orientate spre îmbunătățirea situației în domeniul protecției consumatorilor, a drepturilor și intereselor legale ale acestora, examinarea și soluționarea, în limitele competenței, a petițiilor consumatorilor. În acest scop, în unele localități ale republicii au fost organizate întâlniri cu reprezentanții consumatorilor la care au fost puse în discuție

probleme ce țin de apărarea intereselor consumatorilor, rolul ANRE în acest proces etc.

Din perspectivă juridică se constată că principala problemă cu care se confruntă consumatorul rezidă în aplicarea și garantarea drepturilor și obligațiilor fundamentale prevăzute de legislație. Ceea ce practic presupune efort în crearea unui cadru informațional, instituțional și juridic corespunzător, în baza căruia ar putea fi valorificate pe deplin drepturile consumatorilor .

Întru reglementarea raporturilor juridice dintre operatorul rețelei de transport și de sistem, operatorii rețelelor de distribuție, furnizorii de energie electrică la tarife reglementate și consumatorii finali începând cu 14 februarie 2014 au fost puse în aplicare modificările și completările la Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr.393 din 15 decembrie 2010.

În corespundere cu Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație ANRE nr.676 din 22 august 2014, a fost instituită procedura de schimbare a furnizorului de gaze naturale de către consumatorii finali, stabilite drepturile și obligațiile părților implicate în acest proces, precum și condițiile și termenele aferente. Regulamentul prevede că un consumator final este în drept să opteze pentru schimbarea furnizorului de gaze naturale la toate locurile de consum sau numai la unele din locurile sale de consum. Pentru un loc de consum consumatorul final este în drept să încheie numai un singur contract de furnizare a gazelor naturale.

În conformitate cu Strategia în domeniul protecției consumatorilor din sistemul energetic pentru perioada 2013-2020, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație ANRE nr.524/1 din 11 iulie 2013, în anul 2014 Agenția și-a orientat activitatea spre realizarea Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei, inclusiv examinarea operativă a adresărilor parvenite la ANRE , analiza situației cu privire la examinarea petițiilor consumatorilor și alte acțiuni.

Agenția a asigurat desfășurarea unei activități sistematice de evidență a tuturor aspectelor rezultate din petiții și audiențe, precum și a răspunsurilor primite de la întreprinderile reglementate, ceea ce presupune examinarea și monitorizarea zilnică a acestora.

În ceea ce privește activitatea de analiză și urmărire a modului de soluționare a problemelor din petiții, în perioada 01.01.2014 - 31.12.2014 la Agenție au fost înregistrate și analizate **852** petiții, cu **93** - mai puține decât în anul 2013.

Conform calculului efectuat, durata medie de examinare a petițiilor parvenite și înregistrate la ANRE, inclusiv petițiile prelungite, constituie 18 zile, ceea ce se încadrează în termenul de examinare de 30 de zile, stabilit prin Legea cu privire la petiționare nr. 190-XIII din 19 iulie 1994.

Din cele 852 de petiții examinate în anul 2014, 557 – sunt semnate de consumatorii de energie electrică. Cele mai frecvente probleme abordate de consumatori țin de calitatea energiei electrice furnizate – 67 cazuri, funcționarea echipamentelor de măsurare – 65, nerespectarea prevederilor contractuale – 80, deconectarea de la sursa de energie electrică – 52, etc. (a se vedea Tabelul 20).

Tabelul 20. Tematica petițiilor înregistrate la ANRE, sectorul energie electrică, anul 2014

Tematica	RED Union Fenosa	RED Nord	RED Nord-Vest	Moldelectrica	Total
<i>Facturare</i>	35	1	2	0	38
<i>Calitatea serviciilor prestate</i>	41	10	6	0	57
<i>Calitatea energiei electrice furnizate</i>	56	9	1	1	67
<i>Încălcarea prevederilor contractuale</i>	71	6	1	2	80
<i>Racordare</i>	28	3	3	0	34
<i>Echipamente de măsurare</i>	53	9	3	0	65
<i>Contractare</i>	28	1	0	0	29
<i>Plata energiei electrice</i>	9	2	0	1	12
<i>Energia regenerabilă</i>	19	0	0	1	20
<i>Deconectare (inc. pentru neachitare)</i>	46	3	3	0	52
<i>Plata consumului LUC, LIFT</i>	26	0	0	0	26
<i>Extinderea</i>	10	0	1	0	11
<i>Reamplasarea rețelelor electrice</i>	14	1	2	0	17
<i>Altele</i>	41	4	4	0	49
Total	477	49	26	5	557
%	85,6	8,8	4,7	0,9	100

În plan comparativ, dacă la 10 000 de consumatori deserviți de „RED Nord” S.A. au revenit 1,53 petiții examinate, la „RED Nord Vest” S.A. - 1,51 petiții și la Î.C.S. ”RED Union Fenosa” S.A. la același număr de consumatori au revenit 5,84 petiții examinate (a se vedea Tabelul 21).

Tabelul 21. Numărul de petiții raportat la numărul de consumatori, sectorul energie electrică, anul 2014

Titularul de licență	Consumatori (total)	Inregistrate	Examine	Cerinte satisfacute	Recomandări	Explicații	Respuse	Remise conform competenței	Petiții examinate la 10000 consumatori inclusiv satisfacute
ÎCS ”RED Union Fenosa” SA	777963	477	454	136	51	234	9	24	5,84/1,75
”RED Nord” SA	286800	49	44	21	2	15	0	6	1,53/0,73
”RED Nord-Vest” SA	171620	26	26	13	1	11	0	1	1,51/0,76
MOLDELECTRICA		5	5	3	0	2	0	0	

Analiza petițiilor depuse de consumatori, repartizați conform teritoriilor de activitate autorizate a titularilor de licențe, atestă că, 303 petiții revin consumatorilor de energie electrică care își au sediul în mun. Chișinău Î.C.S. (a se vedea **Tabelul 22**).

Tabelul 22. Repartizarea petițiilor conform teritoriilor autorizate de activitate

Titularii de licențe și teritoriile autorizate de activitate	Total	
	Cant.	%
RED Union Fenosa	477	100%
mun. Chișinău	303	63,5
Căuseni	18	3,77
Ialoveni	17	3,56
mun. Comrat	14	2,94
Anenii Noi	14	2,94
Cahul	14	2,94
Hincesti	14	2,94
Orhei	14	2,94
Straseni	14	2,94
Calarasi	10	2,10
Criuleni	8	1,68
Stefan Voda	8	1,68
Telenesti	7	1,47
Cantemir	5	1,05
Cimislia	5	1,05

Basarabeasca	3	0,63
Nisporeni	3	0,63
Taraclia	3	0,63
Ceadir-Linga	2	0,42
Vulcanesti	1	0,21
RED Nord SA	49	100%
mun. Balti	16	32,65
Rezina	9	18,37
Falesti	6	4,17
Riscani	6	4,17
Soldanesti	4	8,16
Ungheni	2	4,08
Floresti	2	4,08
Singerei	2	4,08
Glodeni	1	2,04
Dubasari	1	2,04
RED Nord Vest SA	26	100%
Soroca	9	34,62
Drochia	6	23,08
Briceni	5	19,23
Edinet	3	11,54
Donduseni	2	7,69
Ocnita	1	3,85
Total	552	

Notă: În numărul total nu sunt incluse petițiile cu privire la activitatea Î. S. „Moldelectrica”.

În anul 2014 de la consumatorii de gaze naturale au parvenit 189 petiții, mai puțin cu 39 de petiții, în comparație cu anul 2013, și cu 46 petiții, în comparație cu anul 2012 (a se vedea Tabelul 23).

Tabelul 23. *Petiții înregistrate de la consumatorii de gaze naturale, (anii 2010-2014)*

Anii	2010	2011	2012	2013	2014
Petiții	132	294	235	228	189

În perioada de referință, din cele 189 petiții depuse de consumatori, 186 revin consumatorilor S.A. „Moldovagaz”, iar 3 petiții ale celor deserviciți de SRL „Rotalin-gaz”. În 54 de cazuri cererile consumatorilor s-au dovedit a fi întemeiate,

în 93 de cazuri consumatorilor le-au fost date explicații, iar în 14 cazuri - le-au fost date recomandări.

În sectorul gazelor naturale predomină petițiile ce țin de facturarea consumului de gaze naturale – 35 de petiții, de racordarea la rețelele de distribuție – 16 petiții, de deconectări – 45 petiții etc.

În legătură cu intrarea în vigoare începând cu 14 martie 2014 a Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013, la ANRE a crescut fluxul de adresări ale consumatorilor de servicii de apă potabilă și canalizare. Pe parcursul anului 2014 au fost înregistrate 53 de petiții, dintre care 24 - privind dezacordul referitor la facturarea consumului de apă, 16 - privind tarifele aplicate, 7 - privind contractarea serviciilor de apă și canalizare și 5 - privind echipamentul de măsurare și sigiliile aplicate acestora.

În anul 2014, conform Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr. 92 din 29 mai 2014, ANRE a fost abilitată cu funcția de reglementare a sectorului termic din Republica Moldova. În perioada de referință au fost depuse 46 de petiții, dintre care 7 - privind calitatea serviciilor prestate, 15 - privind dezacordul referitor la facturarea consumului de apă, 13 - privind tarifele aplicate și 2 - privind întreruperi în furnizare.

În același an, 603 de consumatori au beneficiat de consultații din partea specialiștilor prin intermediul liniei telefonice verzi a ANRE 080010800.

6. Reglementarea tarifară promovată de ANRE

În conformitate cu responsabilitățile sale în domeniul reglementărilor tarifare, care rezultă din legislația Republicii Moldova în proces de ajustare la standardele Uniunii Europene, ANRE în anul 2014 și-a direcționat activitățile sale spre îmbunătățirea cadrului normativ referitor la activitatea economico-financiară a întreprinderilor reglementate și a mecanismului de stabilire a prețurilor și tarifelor, fortificarea relațiilor de piață și concurenței, sporirea echității din punct de vedere al oportunităților de dezvoltare în sectoarele electroenergetic, termoeenergetic, de gaze naturale, de alimentare cu apă și canalizare.

Întru realizarea Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, ANRE a elaborat și a aprobat Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate. Metodologia nominalizată are drept scop stabilirea modului de calculare, aprobare, ajustare și aplicare a tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate pentru operatorii care furnizează serviciile nominalizate.

De asemenea, în anul 2014 a fost aprobată Metodologia de calculare și aplicare a tarifelor reglementate la gazele naturale, care are ca scop stabilirea modului de calculare a tarifelor reglementate aplicate în sectorul gazelor naturale. Necesitatea elaborării noii Metodologii a fost generată de doi factori principali: (I) expirarea termenului de valabilitate a Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor la gazele naturale, aprobată pe un termen de 5 ani prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 352 din 01.10.2009; (II) necesitatea creării condițiilor egale de activitate pentru toți participanții la piața gazelor naturale prin stabilirea unei metode unice de calculare și aplicare a tarifelor pentru serviciul de transport, tarifelor reglementate pentru serviciul de furnizare a gazelor naturale, tarifelor diferențiate pentru serviciul de distribuție și tarifelor finale reglementate de furnizare a gazelor naturale în funcție de nivelul presiunii din rețelele de gaze naturale la care sunt racordate instalațiile de gaze naturale ale consumatorilor finali.

6.1. Activitățile de actualizare și aprobare a tarifelor

Dat fiind condițiile de procurare a gazelor naturale importate, precum și evoluția indicatorilor macroeconomici, ajustarea cheltuielilor reieșind din valoarea parametrilor de actualizare, pe parcursul anului 2014 nu au existat premise de natură să genereze necesitatea modificării tarifelor la gazele naturale, or, nivelul factorilor de influență și a devierilor formate din modificarea indicatorilor reali față de cei care au fost aplicați în calculul tarifelor în vigoare, s-a încadrat în limitele de devieri, prestabilite de Metodologia tarifară drept condiție pentru menținerea intactă a tarifelor de livrare a gazelor naturale consumatorilor finali.

În condițiile în care factorul determinant - tarifele la gazele naturale, inclusiv la gazele naturale livrate centralelor electrice cu termoficare (CET) și centralelor termice pentru producerea și aprovizionarea cu energie termică a consumatorilor de tip urban prin sistemele de alimentare centralizată - a rămas intact pe parcursul anului 2014, urmare a analizelor de rigoare, ANRE nu a procedat în majoritatea cazurilor la ajustarea tarifelor de producere și de livrare a energiei electrice și termice de către CET, precum și la ajustarea tarifelor de livrare a energiei termice consumatorilor finali.

Din motive similare, ANRE nu a procedat la ajustarea tarifelor aplicate pentru prestarea serviciului de transport al energiei electrice de către Î. S. „Moldelectrica”. De asemenea, dat fiind procesul de determinare a costurilor pentru primul an de valabilitate a Metodologiilor tarifare pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și de calculare a tarifelor reglementate de furnizare a energiei electrice, a altor parametri cu impact important asupra tarifelor, ANRE nu a modificat tarifele de livrare a energiei electrice consumatorilor finali.

În contextul activităților de reglementare tarifară, în scopul creării condițiilor optime pentru funcționarea eficientă a operatorului rețelei de distribuție și a furnizorului de energie electrică, la finele anului 2014 ANRE a aprobat, pentru primul an de valabilitate a Metodologiei de calculare, aprobare și ajustare a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a Metodologiei de calculare, aprobare și ajustare a tarifelor reglementate de furnizare a energiei electrice, anul de bază 2013, valorile cheltuielilor de distribuție a energiei electrice și a cheltuielilor de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate pentru Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A.

6.1.1. Tarifele la producerea energiei electrice

În scopul ajustării tarifelor la energia electrică produsă de Î.S. „NHE Costești” la costurile reale aferente exploatării eficiente a unităților energetice de producție și pentru a oferi întreprinderii posibilitatea de a-și recupera mijloacele financiare investite în dezvoltarea și reconstrucția capacităților de producție, ANRE a aprobat în anul 2014 un nou tarif actualizat la energia electrică livrată de către Î.S. „NHE Costești”.

6.2. Coordonatele activității ANRE în domeniul reglementării tarifare în anul 2015

Conformă legislației Republicii Moldova în domeniu, bazată pe principiile avansate ale practicii internaționale de reglementare a tarifelor la serviciile prestate de întreprinderile din sectoarele energetice și de gaze naturale, reglementarea tarifară promovată în continuare de ANRE, inclusiv în anul 2015, va fi axată pe perfecționarea metodologiilor de calculare a tarifelor, altor acte conexe în domeniu, precum și pe stabilirea unor tarife adecvate și justificate din punct de vedere economic.

Ghidându-se de principiul asigurării unei transparențe eficiente și întru perfecționarea și facilitarea proceselor de ajustare a tarifelor, implicit de efectuare a calculelor tarifelor la serviciile din sectorul energetic reglementate de ANRE, în contextul constituirii unui sistem regulator foarte clar, adecvat realităților actuale, ANRE intenționează să elaboreze și să aprobe formularele-tip de calculare a tarifelor pentru activitățile reglementate, conform noilor metodologii, care se prezintă ANRE de către titularii de licențe. Acestea vor include exigențele standard privind solicitarea și prezentarea de către întreprinderile reglementate a materialelor și informațiilor necesare ajustării tarifelor.

La compartimentul analiza și evaluarea situației economico-financiare a întreprinderilor și a impactului tarifelor aplicate, va fi efectuată monitorizarea și analiza comparativă a evoluției principalilor indicatori economico-financiar și a condițiilor de activitate a întreprinderilor din sectoarele energetic și de gaze naturale. Evaluarea rezultatelor activității și analiza situației tehnice și financiare, este primordială în procesul de ajustare și stabilire echitabilă a tarifelor, implicit și pentru crearea unor condiții benefice de activitate și dezvoltare a întreprinderilor din sectorul energetic și de gaze naturale.

În anul 2015 vor fi identificați și va fi inițiată monitorizarea indicatorilor activității economico-financiare a operatorilor care prestează servicii publice de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de regiuni, raioane, municipii și orașe și care, conform legislației, urmează să obțină licențe pentru genurile respective de activitate, pentru ca ulterior tarifele pentru serviciile prestate de acestea să fie avizate sau, după caz, aprobate de Agenție.

Întru facilitarea procesului de analiză a activității economico-financiare în sectoarele reglementate, conform practicii internaționale, ANRE va ajusta la condițiile actuale de activitate și va aproba în redacție nouă Sistemul de rapoarte, care se prezintă ANRE de către titularii de licențe din sectoarele energetic și de gaze naturale. Totodată, se preconizează elaborarea Sistemului de rapoarte, care se prezintă ANRE de către operatorii, care prestează servicii de alimentare cu energie termică, precum și pentru operatorii, care prestează servicii de alimentare cu apă și de canalizare, documente ce vor include, de asemenea, formele unice de prezentare a rapoartelor pentru toate întreprinderile din sectoarele date. Datorită perfecționării cadrului unic de rapoarte, care va conține toată informația economico-financiară și tehnică necesară, ANRE va optimiza baza informațională utilizată pentru analiza activității întreprinderilor și determinarea corectă a rezultatelor financiare, a cheltuielilor reale de producție aferente activității de bază și serviciilor auxiliare.

Conform Metodologiei de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru energia termică livrată consumatorilor, a Metodologiilor tarifare pentru serviciul de distribuție și pentru serviciul de furnizare a energiei electrice, vor fi examinate și ulterior aprobate valorile costurilor de livrare a energiei termice pentru anul de bază 2013 pentru operatorii, care prestează servicii de alimentare cu energie termică, precum și valorile costurilor de distribuție și de furnizare a energiei electrice pentru operatorii rețelelor de distribuție și furnizorii de energie electrică la tarife reglementate. De asemenea, în conformitate cu Metodologia de calculare și aplicare a tarifelor reglementate la gazele naturale, urmează să fie examinate și aprobate pentru anul de bază 2014 valorile costurilor de transport al gazelor naturale pentru operatorul rețelei de transport, precum și valorile costurilor de distribuție și ale costurilor de furnizare a gazelor naturale pentru operatorii rețelelor de distribuție și furnizorii de gaze naturale la tarife reglementate.

7. Activitatea de licențiere

7.1. Eliberarea licențelor pentru activități pe piața produselor petroliere

Una din funcțiile de baza ale ANRE este reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător în domeniile și sectoarele reglementate.

În scopul executării funcției de licențiere ANRE este investită cu următoarele atribuții:

- eliberează, prelungește, reperfectează, reia valabilitatea licențelor, eliberează copii și duplicate ale acestora, realizează acțiunile prevăzute de lege pentru suspendarea, retragerea, recunoașterea nevalabilității licențelor;
- organizează controlul asupra respectării de către titularii de licențe a condițiilor de licențiere;
- ține dosarele de licențiere.

În scopul realizării funcției de licențiere, pe parcursul anului 2014, ANRE a eliberat în total 33 de licențe pentru activitățile pe piața produselor petroliere, inclusiv 9 licențe fiind prelungite pentru activitățile în domeniu pentru următorii 5 ani (vezi tabelul de mai jos).

Tabelul 24. *Licențe eliberate pentru desfășurarea activităților pe piața produselor petroliere în anul 2014*

Nr d/o	Genurile de activitate	Numărul licențelor eliberate	Numărul licențelor prelungite
1.	<i>Importul și comercializarea cu ridicata a benzinei și motorinei</i>	7	
2.	<i>Comercializarea cu amănuntul a benzinei și motorinei la stațiile de alimentare</i>	5	3
3.	<i>Importul și comercializarea cu ridicata a gazului lichefiat</i>		1
4.	<i>Comercializarea cu amănuntul a gazului lichefiat la stațiile de alimentare</i>	12	5
	Total	33	

În anul 2014, ANRE a prelungit o licență pentru importul și comercializarea cu ridicata a gazului lichefiat, a prelungit și eliberat licențe pentru 8 titulari la importul și comercializarea cu ridicata a benzinei și motorinei. În același timp, pe parcursul anului 2014 și-au extins activitatea titularii de licențe pentru

comercializarea cu amănuntul a gazelor lichefiate la stațiile de alimentare, fiind eliberate 17 copii autorizate de pe licențe, fiind totodată excluse 5 adrese autorizate din licențele în vigoare. În domeniul comercializării cu amănuntul a benzinei și motorinei la stațiile de alimentare, au fost eliberate 9 copii autorizate pentru desfășurarea activității licențiate la stațiile de alimentare certificate, fiind totodată efectuate 5 reperfectări privind excluderea din licențe a unor adrese autorizate.

La solicitarea titularilor de licențe, în anul 2014, ANRE a retras 11 licențe. O licență a fost retrasă în baza deciziei instanței de judecată pentru nerespectarea condițiilor de licențiere.

Informația privind întreprinderile cărora li s-au eliberat și cărora li s-au retras licențele pentru activitatea pe piața produselor petroliere a fost prezentată trimestrial Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și publicată pe pagina oficială a ANRE.

Potrivit situației din 31.12.2014, pe piața produselor petroliere erau valabile 185 de licențe, inclusiv 24 licențe pentru importul și comercializarea cu ridicata a benzinei și motorinei, 10 licențe pentru importul și comercializarea cu ridicata a gazului lichefiat, 80 licențe pentru comercializarea cu amănuntul a benzinei și motorinei la stațiile de alimentare și 71 licențe pentru comercializarea cu amănuntul a gazului lichefiat la stațiile de alimentare. În total, în Republica Moldova funcționează 608 stații certificate de alimentare cu benzină și motorină și 460 stații certificate de alimentare cu gaz lichefiat.

Tabelul 25. Numărul titularilor de licență care activează pe piața produselor petroliere

R d/o	Genurile de activitate	Numărul titularilor de licență	Numărul copiilor autentificate de pe licență, eliberate titularilor de licență pentru fiecare stație de alimentare
	<i>Importul și comercializarea cu ridicata a benzinei și motorinei</i>	24	-
	<i>Comercializarea cu amănuntul a benzinei și motorinei la stațiile de alimentare</i>	80	608
	<i>Importul și comercializarea cu ridicata a gazului lichefiat</i>	10	-
	<i>Comercializarea cu amănuntul a gazului lichefiat la stațiile de alimentare</i>	71	460
	Total	185	1068

7.2. Eliberarea licențelor pentru activități în sectoarele energiei electrice și gazelor naturale

În temeiul Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 815 din 02.08.2005 cu privire la regularizarea fluxurilor de mărfuri ce constituie obiectul activității de comerț exterior a Transnistriei, în anul 2014 ANRE a eliberat agenților economici din această regiune 2 licențe pentru importul și comercializarea cu ridicata a benzinei și motorinei, o licență pentru producerea energiei electrice și o licență pentru furnizarea energiei electrice la tarife nereglementate. Toate licențele au fost eliberate pe un termen de 6 luni.

În aceeași perioadă, au fost eliberate 2 licențe pentru furnizarea gazelor naturale la tarife nereglementate și 2 licențe pentru furnizarea energiei electrice la tarife nereglementate pe un termen de 25 ani.

În perioada de referință, ANRE a retras licența pentru producerea energiei electrice a „C.E.T. nr. 1” S.A. în legătura cu radierea întreprinderii din Registrul de stat al persoanelor juridice. Totodată, a fost reperfectată licența pentru activitatea de producere a energiei electrice la „C.E.T. nr. 2” S.A., în legătură cu reorganizarea acesteia prin absorbția „C.E.T. nr. 1” S.A., prin includerea în anexa nr.2 a licenței a unei subdiviziuni noi, Centrala Electrică cu Termoficare nr.1.

În legătură cu pierderea formularelor de licențe, au fost eliberate 2 (două) duplicate de pe licențele pentru distribuția gazelor naturale și pentru furnizarea energiei electrice la tarife reglementate Î.C.S. “RED UNION FENOSA” S. A.

Tabelul 26. Informație privind licențele eliberate de ANRE în anul 2014

Nr d/o	Genul de activitate	Nr. de licențe în vigoare	Licențe eliberate, preluate, reperfectate, duplicate eliberate și taxa încasată				Licențe eliberate cu scutirea taxei în mărime de 50%
			total	eliberate și preluate	Reperfectate/duplicate eliberate	taxa achitată, mii lei	
1	Importul și comercializarea cu ridicata a benzinei și motorinei	24	10	7	3	5330,0	0
2	Importul și comercializarea cu ridicata a gazului lichefiat	10	2	1	1	2600,0	0
3	Comercializarea cu amănuntul a benzinei și motorinei	80	22	8	14	250,5	0
4	Comercializarea cu amănuntul a gazului lichefiat	71	39	17	22	233,9	0
5	Transportul gazelor naturale	1	0	0	0	0	0
6	Furnizarea gazelor naturale la tarife	24	0	0	0	0	0

	reglementate						
7	Distribuția gazelor naturale	24	0	0	0	0	0
8	Furnizarea gazelor naturale la tarife nereglementate	10	2	2	0	7,0	0
9	Producerea energiei electrice	6	1	0	1	1,1	0
10	Transportul energiei electrice	1	0	0	0	0	0
11	Distribuția energiei electrice	3	1	0	1	0	0
12	Furnizarea energiei electrice la tarife reglementate	3	1	0	1	0	0
13	Furnizarea energiei electrice la tarife nereglementate	11	2	2	0	3,2	0
	Total	268	80	37	43	8425,7	0

Listele titularilor de licențe plasate pe pagina electronică a ANRE (www.anre.md) au fost actualizate cu regularitate.

În anul 2014, ANRE nu a eliberat licențe pentru activitățile de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare la nivel de regiune, raion, municipiu și oraș și de producere, distribuție și furnizare a energiei termice în legătura cu discrepanțele dintre actele normative în domeniu și Legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, nr. 451-XV din 30.07.2001.

8. Activitatea de monitorizare

Monitorizarea în domeniul energiei electrice, energiei regenerabile, energiei termice, produse petroliere, gaze naturale, apă și canalizare, a fost efectuată în conformitate cu reglementările aplicabile în sectoarele reglementate.

Activitatea de monitorizare realizată de Agenție are ca obiectiv asigurarea respectării de către titularii de licențe a prevederilor cadrului legal, condițiilor stabilite pentru desfășurarea activităților licențiate, asigurarea calității serviciilor prestate, respectarea drepturilor consumatorilor finali, justificarea și corespunderea principiului de minimalizare a costurilor și a consumurilor la aprobarea tarifelor reglementate.

Diagramele de mai jos reflectă activitățile de control desfășurate de ANRE în anul 2014.

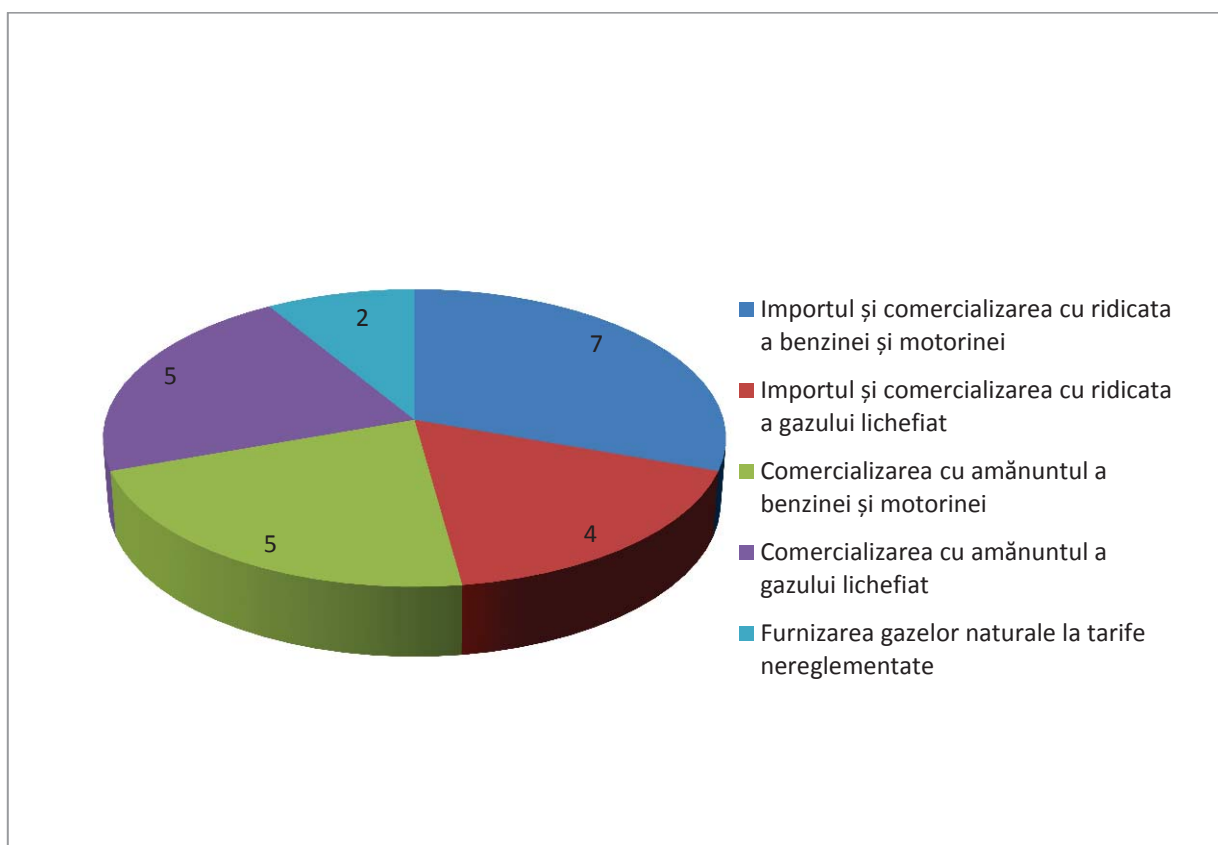

Diagrama 20. Numărul controalelor efectuate de ANRE la titularii licență pe genuri de activitate.

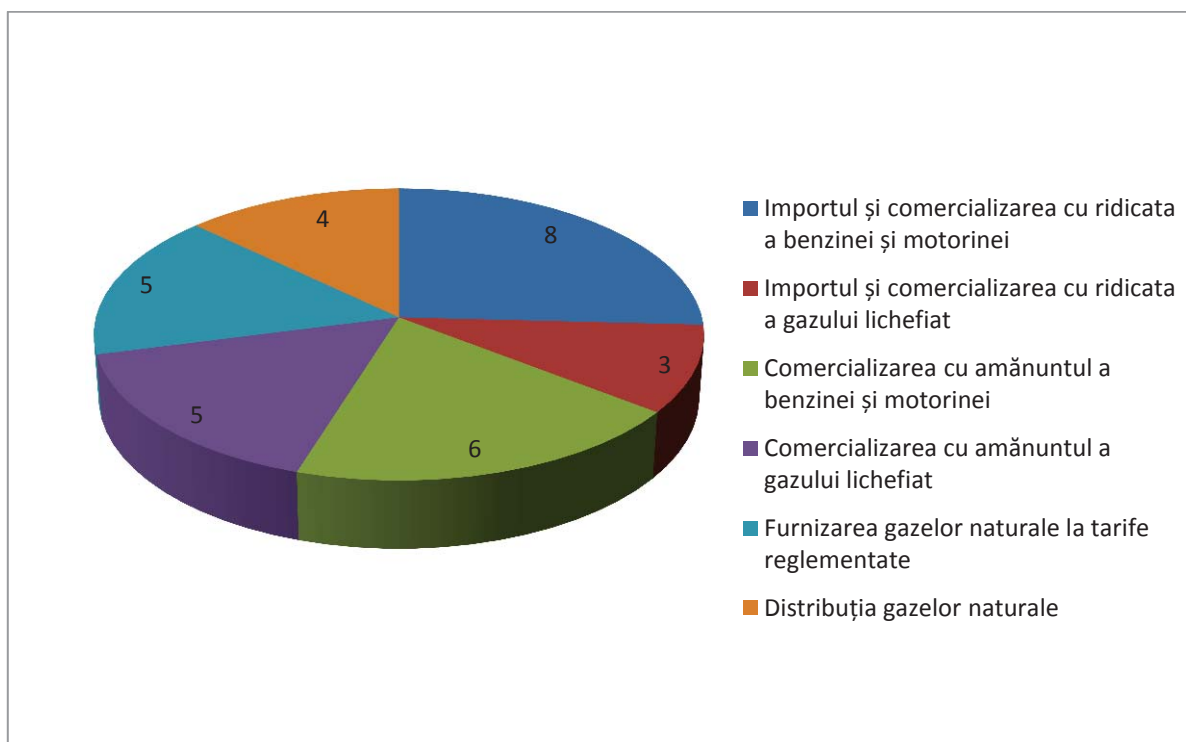

Diagrama 21. Numărul prescripțiilor privind lichidarea încălcărilor constatate de ANRE în cadrul controalelor efectuate în anul 2014.

În rezultatul controalelor efectuate s-a stabilit că titularii de licență nu s-au conformat prevederilor:

- art. 22 alin. (3) al Legii privind piața produselor petroliere nr.461-XV din 30.07.2001, care stabilește obligativitatea ținerii evidenței separate a cheltuielilor aferente activităților de import, de comercializare cu ridicata și a activității de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere, precum și separarea acestora de alte activități nelegate de activitatea licențiată;
- pct. 4.3 din Metodologia calculării și aplicării prețurilor la produsele petroliere, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 263 din 05.10.2007, care prevede că la calcularea prețurilor de comercializare a produselor petroliere trebuie să fie incluse doar acele consumuri și cheltuieli care nemijlocit țin de activitatea respectivă. Urmare a controalelor s-a stabilit că nu toate consumurile și cheltuielile au fost atribuite după destinație, iar în activitatea licențiată au fost admise cheltuieli ineficiente, ce nu se admit în calculul prețurilor la produsele petroliere. Urmare a excluderii cheltuielilor ineficiente sau inadmisibile din calculul prețurilor produselor petroliere, rata medie anuală de rentabilitate a

- întreprinderilor verificate nu a depășit 10% din consumurile și cheltuielile anuale totale ale întreprinderii aferente acestor activități;
- pct. 4.5 și pct. 4.8 a Metodologiei de calculare și aplicare a prețurilor la produsele petroliere, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 263 din 05.10.2007 prin care întreprinderile care desfășoară activitățile de import și comercializare a produselor petroliere principale și a gazului lichefiat urmează să prezinte ANRE calculele respective, cu cel puțin 3 zile înainte de punere în aplicare a noilor prețuri. În rezultatul controalelor s-a stabilit că produsele petroliere au fost comercializate la prețurile stabilite în baza ordinelor interne aprobate de conducătorii companiilor, fără calcule și argumentări ce urmau a fi prezentate obligatoriu Agenției;
  - pct. 148 din Regulamentul de furnizare și utilizare a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 393 din 15.12.2010, care prevede amplasarea echipamentului de măsurare doar în limitele teritoriului consumatorului final;
  - pct. 180 și pct. 182 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 415 din 25.05.2011, care prevede obligativitatea furnizorului sau operatorului de rețea de a dispune de centre de relații cu consumatorii finali și de a desemna persoane responsabile pentru examinarea petițiilor și soluționarea problemelor consumatorilor finali legate de transportul, distribuția și furnizarea gazelor naturale, la care au acces toți consumatorii finali pe parcursul programului de lucru, precum și informarea consumatorului final despre drepturile lui în procesul de soluționare a neînțelegerilor;
  - art. 4³ alin. (3) din Legea cu privire la energetică nr.1525-XIII din 19.02.1998, care stabilește obligativitatea achitării plății regulatorii.

Totodată, misiunile de control ale ANRE au constatat persistența fenomenului de intermediere a contractelor la importul produselor petroliere, achizițiile de la rafinării fiind efectuate prin intermediul unor companii terțe, în cele mai multe cazuri înregistrate în zone off-shor.

În rezultatul controalelor realizate Consiliul de administrație al ANRE a emis hotărâri prin care titularii de licență au fost obligați să înlăture neregulile depistate și să întreprindă acțiuni de neadmitere a abaterilor pe viitor, iar în 3 cazuri a fost

pornită procedura de suspendare sau retragere a licențelor care la moment se află pe rol în instanțele de judecată.

În anul 2014, urmare a controalelor inopinate efectuate de ANRE în comun cu reprezentanții Inspectoratului Fiscal a fost documentată activitatea a 7 stații de comercializare cu amănuntul a benzinei, motorinei și a gazului lichefiat în lipsa licenței eliberate de Agenție. Rezultatele controalelor au constituit subiectul informărilor remise în adresa Guvernului, ministerelor de resort precum și organelor de drept, după caz.

9. Cooperarea internațională

Inițierea și menținerea unui dialog constructiv la nivel regional și internațional în domeniul energetic a continuat să reprezinte o prioritate pentru ANRE și în anul 2014. Angajamentele asumate de Republica Moldova în contextul implementării Pachetului II Energetic și armonizarea cadrului de reglementare în domeniul energetic cu directivele Uniunii Europene, sunt susținute și promovate de calitatea de membru în diversele organizații internaționale la care ANRE este parte.

În acest context, ANRE dezvoltă legături de parteneriat cu reglementatorii din domeniu în vederea asigurării unei cooperări bilaterale prin intensificarea schimbului de informație și celor mai bune practici. Astfel, ANRE a continuat să-și exercite mandatul de membru cu drepturi depline al ***Asociației Regionale a Reglementatorilor din domeniul energetic*** (Energy Regional Regulatory Agency) și calitatea de membru a ***Comunității Energetice*** (care reiese din calitatea de membru contractant al Republicii Moldova). În cadrul acestor organizații internaționale, reprezentanții ANRE au participat la diverse grupuri de muncă, training-uri, forum-uri, mese rotunde, etc.

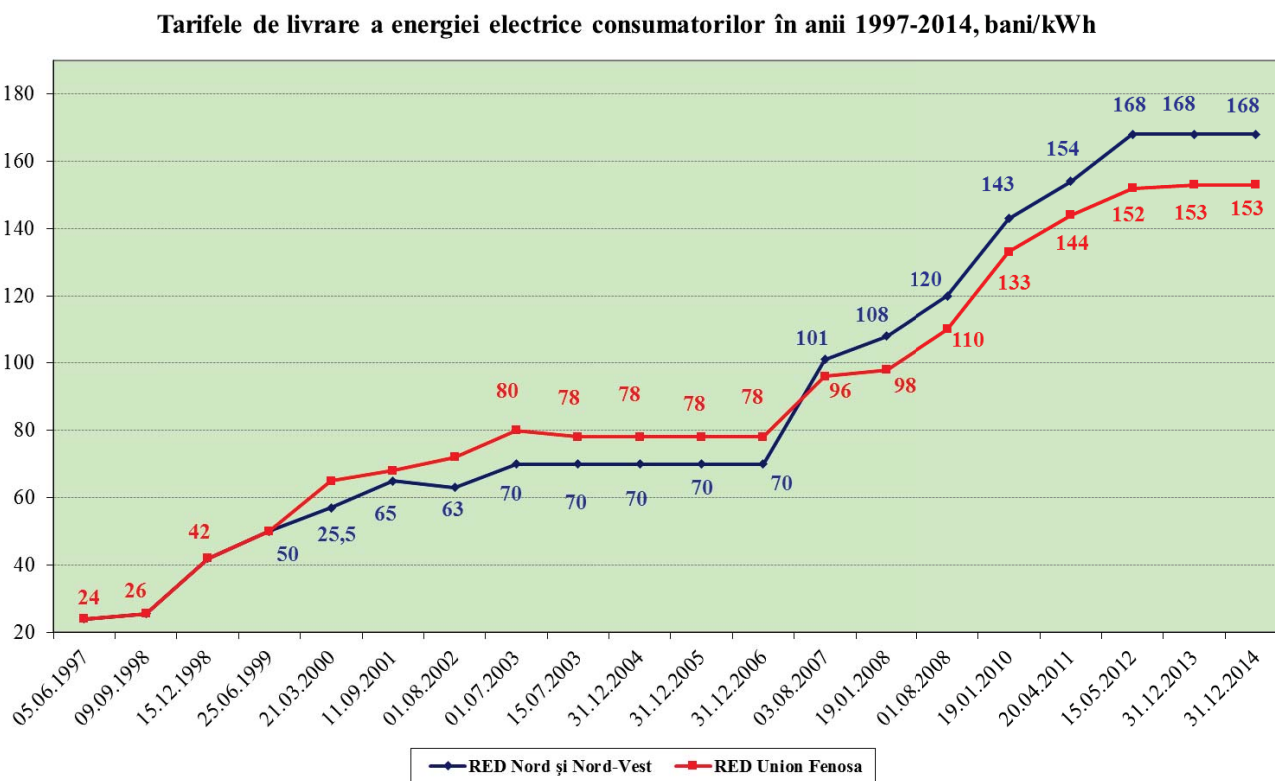
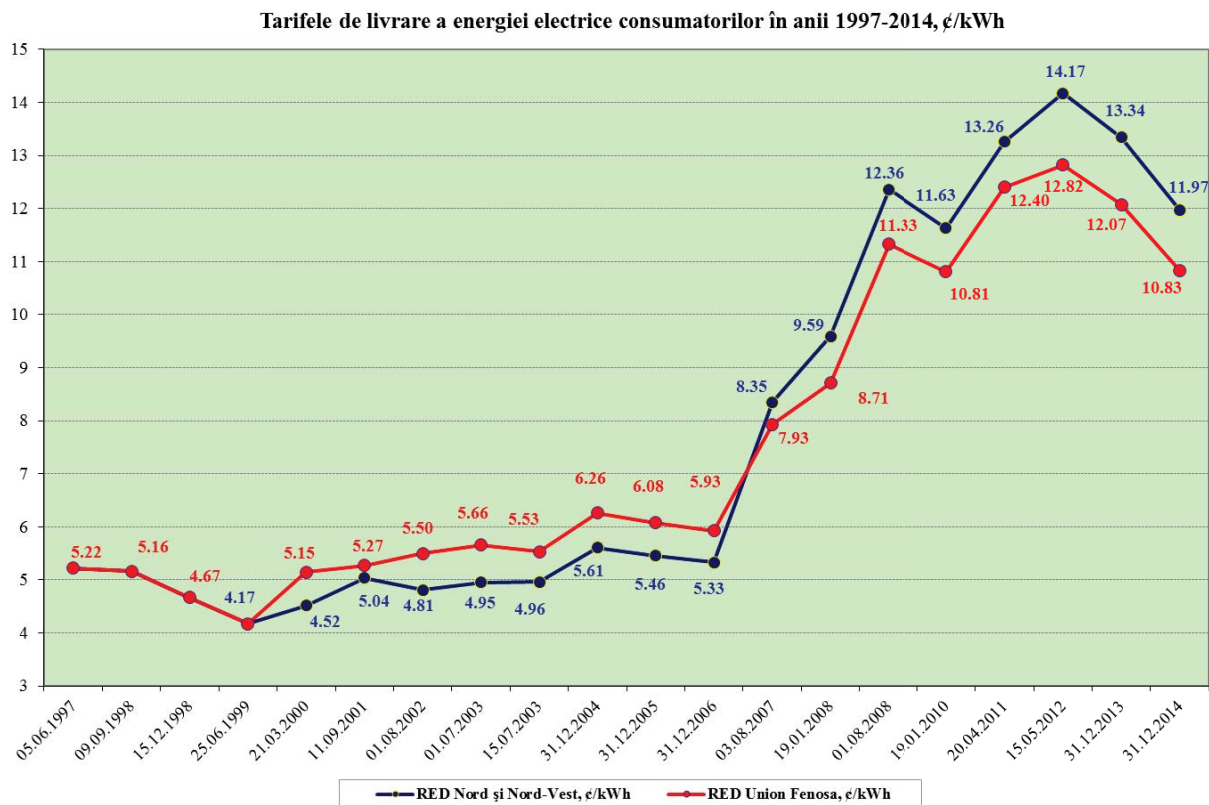
ANRE a continuat cooperarea cu autoritățile naționale de reglementare din statele vecine. În acest context, în octombrie 2014 ANRE a semnat cu autoritatea de reglementare în domeniul energetic din România un nou protocol de cooperare în vederea asigurării un schimb reciproc de date, informații și documente legate de reglementările elaborate și aplicarea legislației europene în domeniului energiei electrice, inclusiv a energiei produse din resurse regenerabile și a gazelor naturale.

ANRE a menținut, de asemenea, legăturile sale de cooperare cu Asociația Națională a Comisiilor de Reglementare a Utilităților Publice din SUA (NARUC), parteneriat desfășurat sub egida Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Pe durata anului 2014, în cadrul acestei platforme de cooperare a fost finalizat parteneriatul de colaborare cu Comisia de Servicii Publice din Missouri (*Missouri Public Service Commission*) și a fost inițiat un nou parteneriat cu Comisia de Servicii Publice din Maine (*Public Utilities Commission from the State of Maine*). Pe parcursul acestei perioade au fost organizate vizite de lucru reciproce a specialiștilor la cele două autorități de reglementare care au avut drept scop schimbul de experiență în domeniul de reglementare din sectoarele energetice.

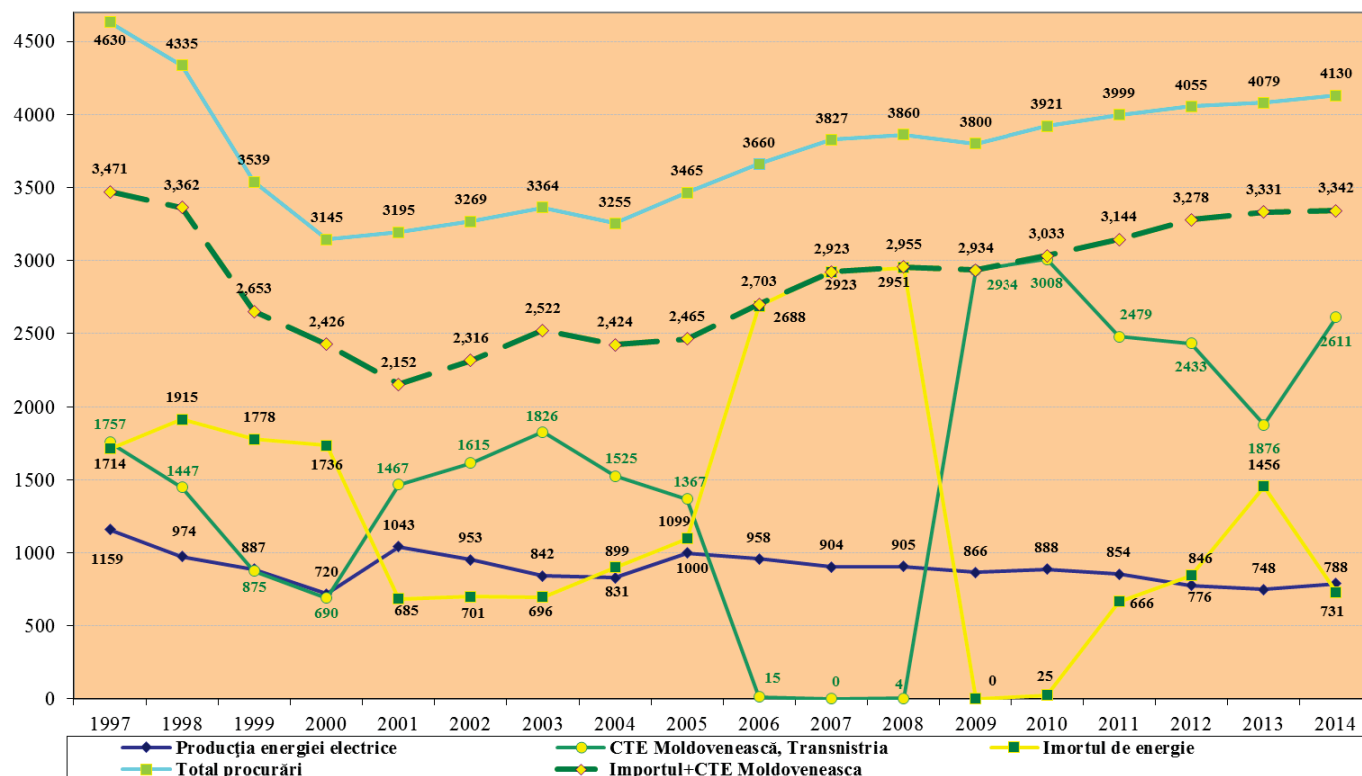
Pe plan intern, ANRE a colaborat și continuă să coopereze activ cu partenerii de dezvoltare a Republicii Moldova precum sunt: Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Banca Mondială, Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, Agenția pentru Dezvoltare Internațională a SUA (USAID), Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), Fondul Monetar Internațional (FMI), reprezentanțele diplomatice ale SUA, Suediei, etc.

Anexe

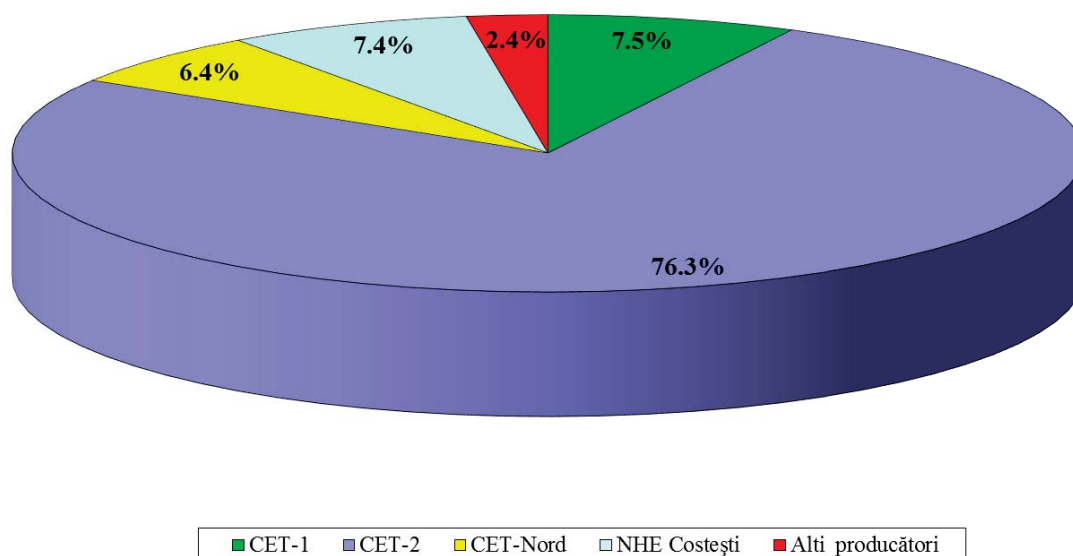
Anexa 1. Evoluția sectorului energiei electrice

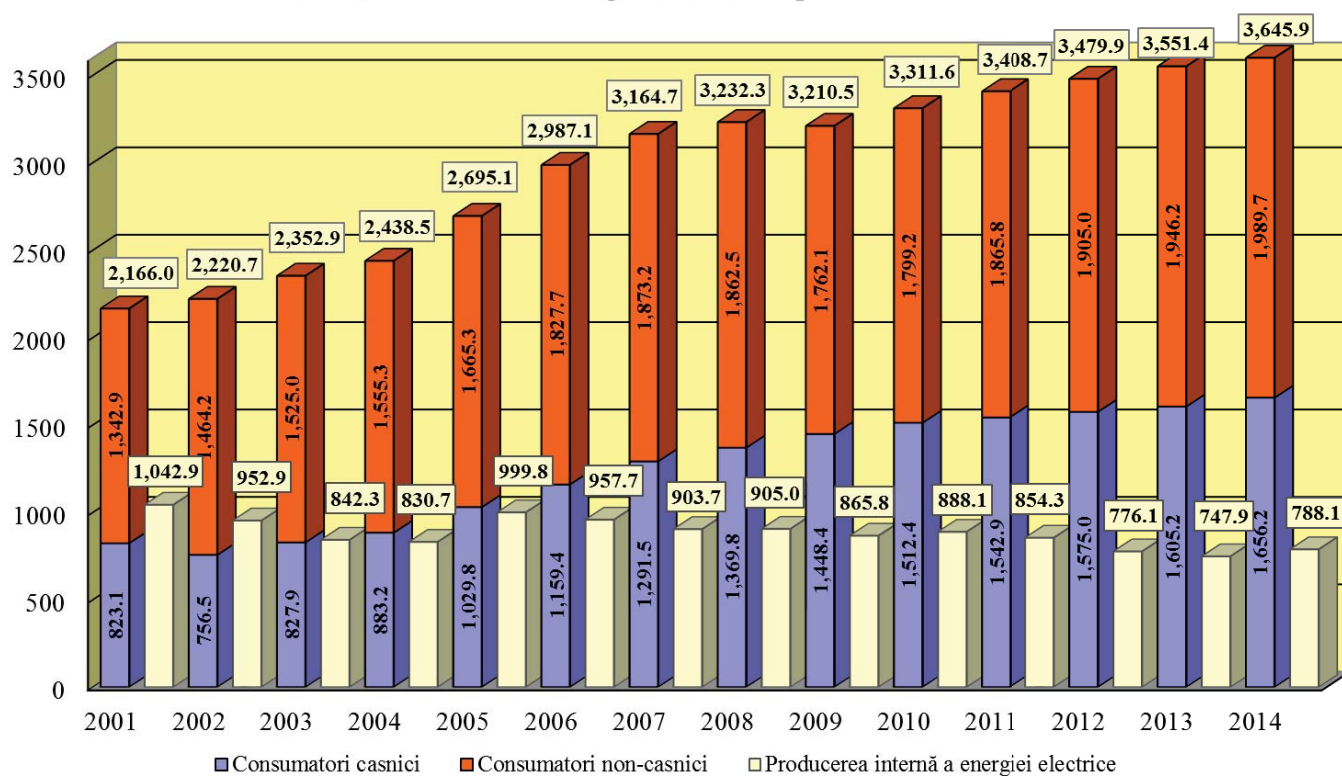
Evoluția producerii, importului și procurărilor de energie electrică în perioada 1997-2014, mil. kWh

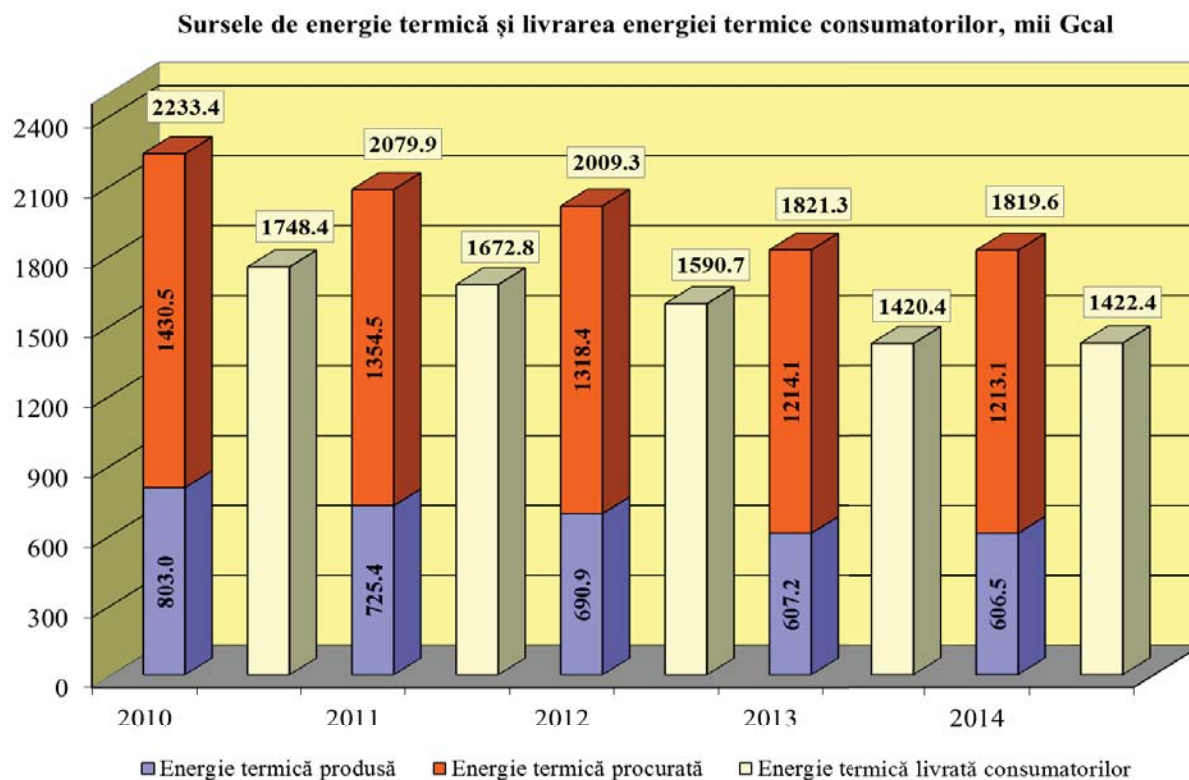
Structura producerii energiei electrice în anul 2014, %

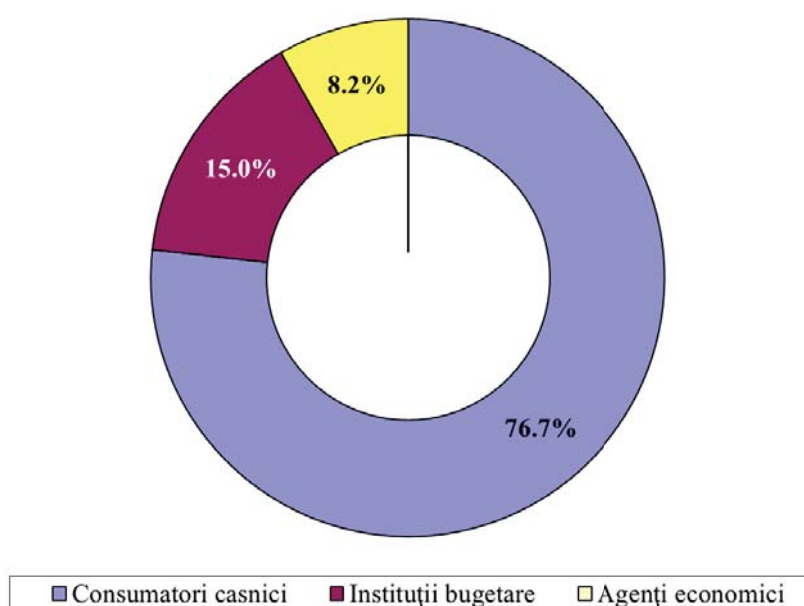
Producerea și consumul de energie electrică în perioada 1997-2014, mil. kWh

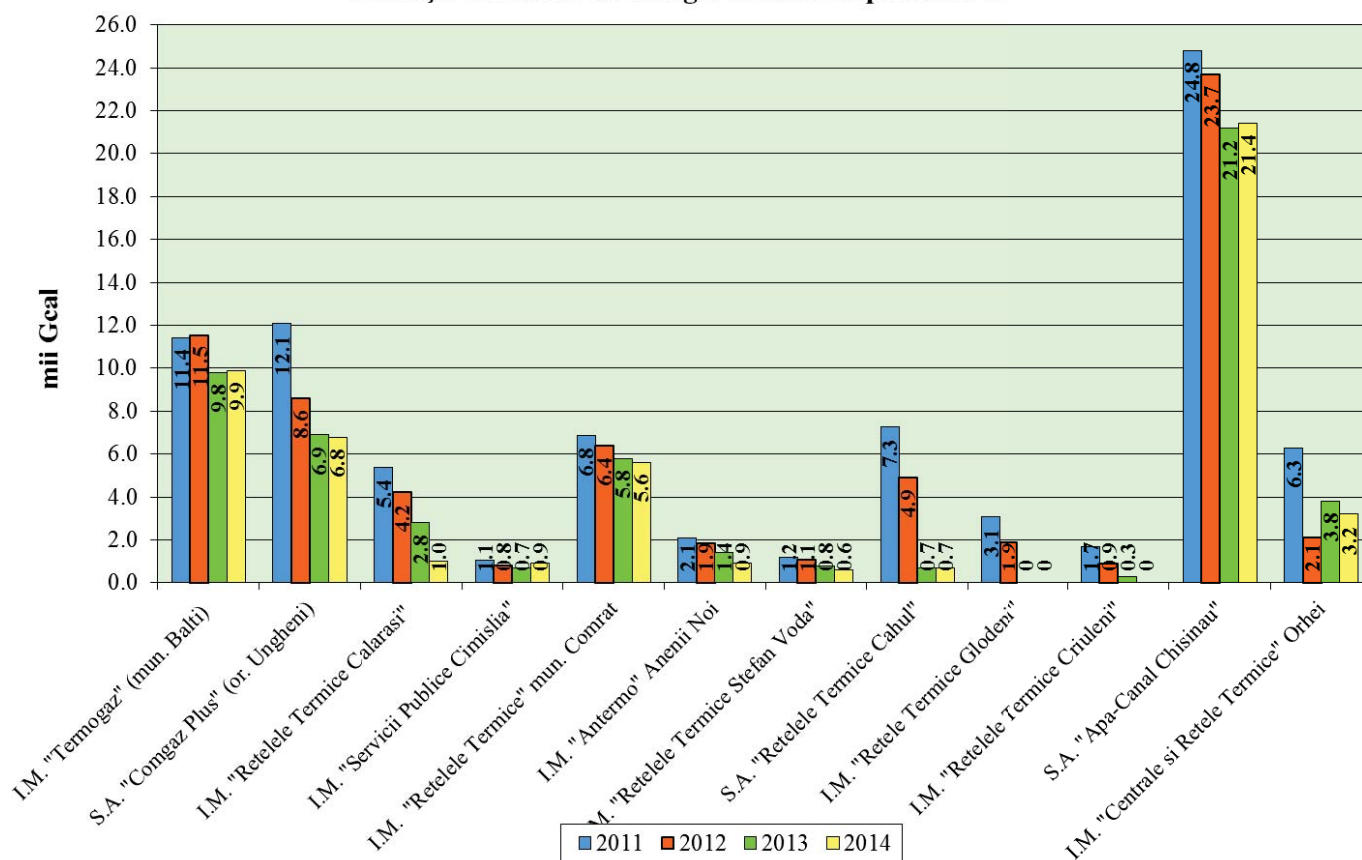
Anexa 2. Evoluția sectorului energiei termice

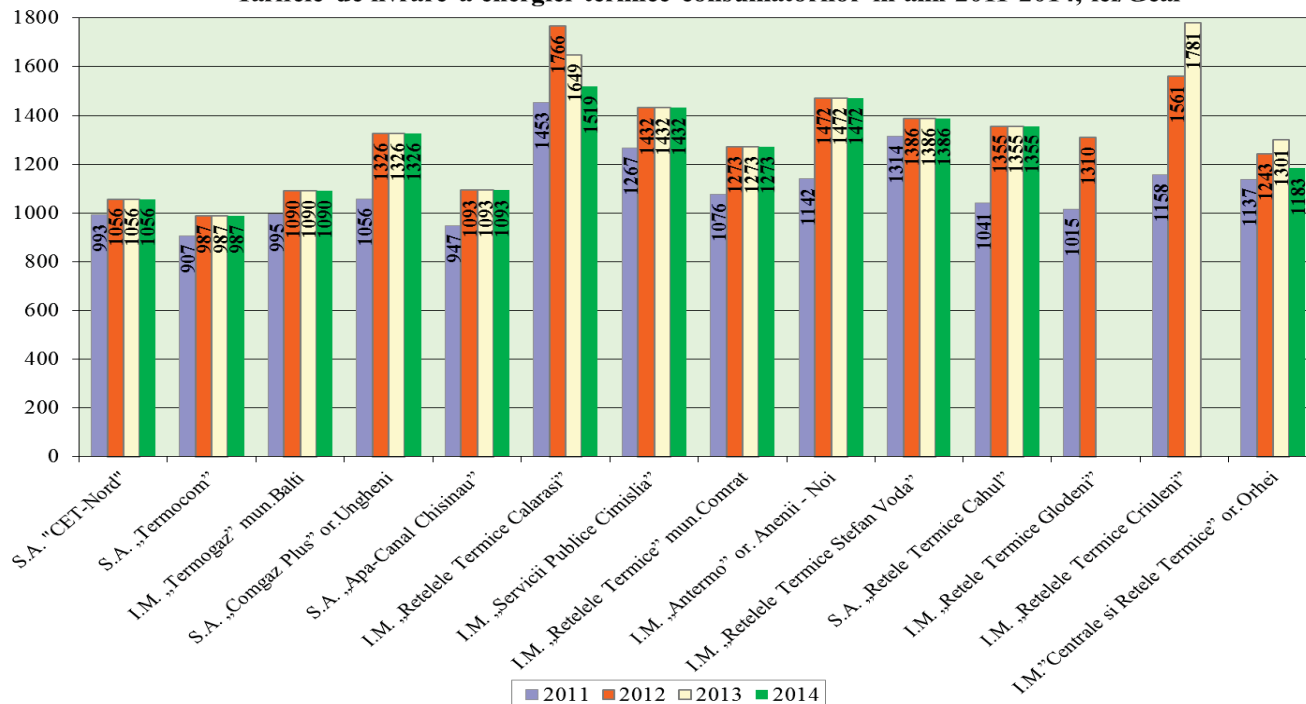
Livrarea energiei termice pe categorii de consumatori în anul 2014

Evoluția livrărilor de energie termică în perioada 2011-2014

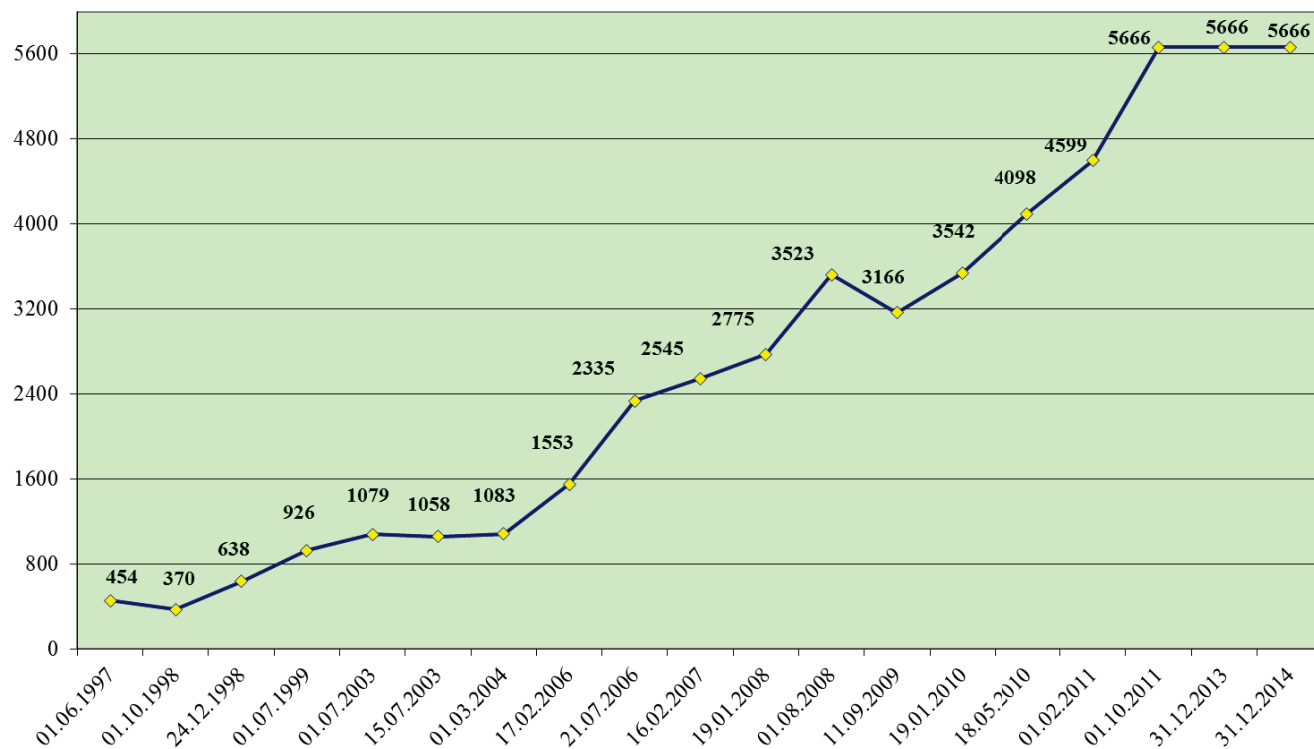

Tarifele de livrare a energiei termice consumatorilor în anii 2011-2014, lei/Gcal

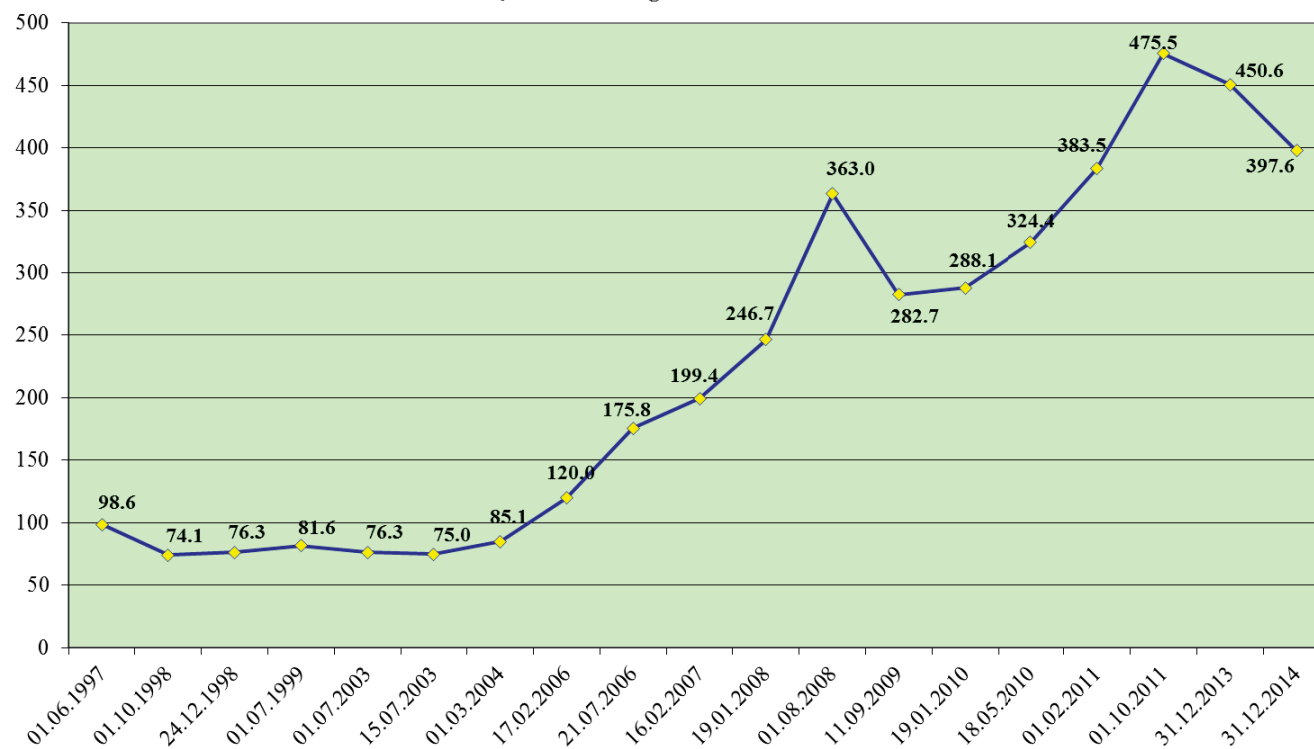

Anexa 3. Evoluția sectorului gazelor naturale

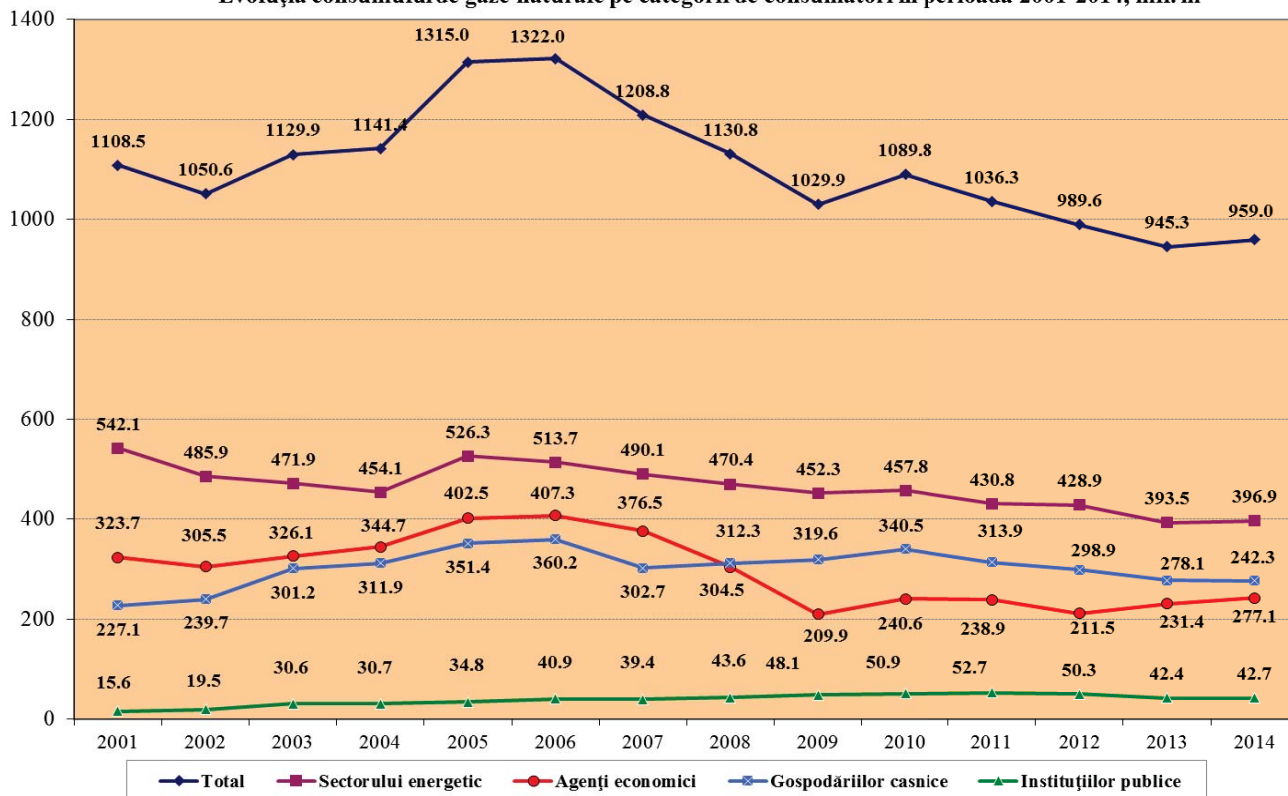
Evoluția tarifelor la gazele naturale in 1997-2014, lei/1000 m³

Evoluția tarifelor la gazele naturale in 1997-2014, \$/1000 m³

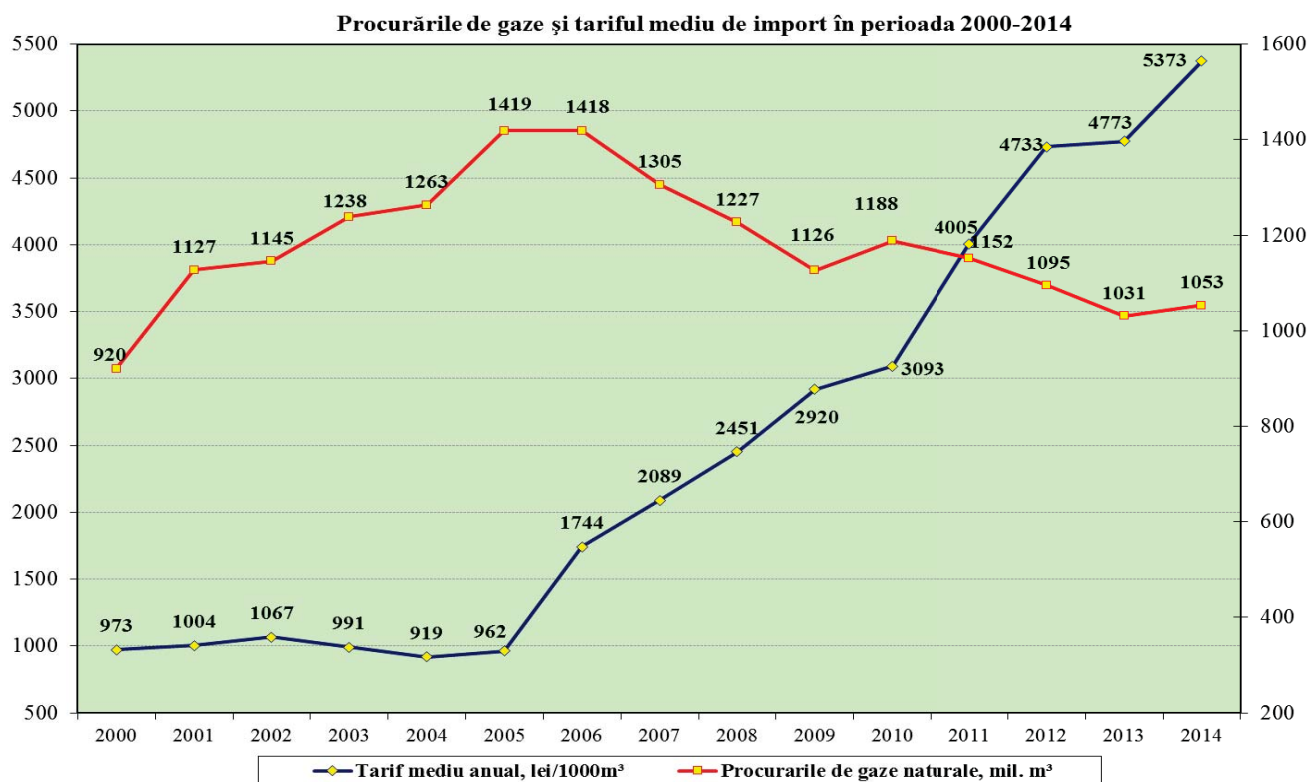

Evoluția consumului de gaze naturale pe categorii de consumatori în perioada 2001-2014, mil. m³

Structura consumului de gaze naturale în perioada 2001-2014, %

Structura livrărilor de gaze naturale în 2014 %

